

EUAA/MB/2024/070

**Decyzja zarządu nr 161
z dnia 13 marca 2024 r.**

**ustanawiająca wspólną metodologię na potrzeby mechanizmu monitorowania operacyjnego
i technicznego stosowania wspólnego europejskiego systemu azylowego**

ZARZĄD,

UWZGLĘDNIAJĄC rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2303 z dnia 15 grudnia 2021 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu¹ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie EUAA”), w szczególności jego art. 14 ust. 2 i art. 41 ust. 1 lit. x),

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

- 1) Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA, Agencja w ścisłej współpracy z Komisją opracowuje mechanizm monitorowania do celów monitorowania pod względem operacyjnym i technicznym stosowania wspólnego europejskiego systemu azylowego („WESA”), aby zapobiegać ewentualnym nieprawidłowościom w systemach azylowych i systemach przyjmowania w państwach członkowskich lub identyfikować je, a także by ocenić ich zdolność i gotowość do działania w sytuacjach nieproporcjonalnej presji w celu zwiększenia skuteczności tych systemów.
- 2) Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUAA, na wniosek dyrektora wykonawczego i w porozumieniu z Komisją zarząd opracowuje wspólną metodologię na potrzeby mechanizmu monitorowania. Wspólna metodologia zawiera obiektywne kryteria wykorzystywane do monitorowania, opis metod, procesów i narzędzi mechanizmu monitorowania, takich jak praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu, w tym kontroli zapowiadanych z niewielkim wyprzedzeniem, oraz zasady powoływania zespołów ekspertów.
- 3) Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUAA, przeprowadza się konsultacje z Komisją w sprawie wieloletniego programu monitorowania w drodze dwustronnych negocjacji i na piśmie.
- 4) W dniu 22 lutego 2023 r. powołano grupę doradczą ds. monitorowania, złożoną z przedstawicieli państw członkowskich i Komisji, a także Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w charakterze obserwatora, koordynowaną przez Agencję. Celem było zapewnienie technicznej wiedzy fachowej w zakresie przygotowywania wspólnej metodologii poprzez szeroko zakrojone dyskusje na temat rezultatów podczas

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2303 z dnia 15 grudnia 2021 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 439/2010 (Dz.U. L 468 z 30.12.2021, s. 1).

siedmiu posiedzeń oraz w pisemnych oświadczeniach złożonych w okresie od kwietnia 2023 r. do lutego 2024 r.

- 5) W dniu 29 lutego 2024 r. odbyło się posiedzenie tematyczne zarządu dotyczące monitorowania, w trakcie którego [osiągnięto porozumienie w sprawie proponowanej metodyki monitorowania].
- 6) Zgodnie z art. 41 ust. 1 lit. x) rozporządzenia w sprawie EUAA, zarząd przyjmuje decyzję ustanawiającą wspólną metodologię dla mechanizmu monitorowania,

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1
Metodyka monitorowania

Niniejszym przyjmuje się wspólną metodologię na potrzeby mechanizmu monitorowania pod względem operacyjnym i technicznym stosowania WESA, załączoną do niniejszej decyzji.

Artykuł 2
Sieć monitorowania

Agencja ustanawia sieć monitorowania zgodnie z przepisami określonymi w rozdziale 13 załącznika do niniejszej decyzji, która zastępuje grupę doradczą ds. monitorowania, która została utworzona w dniu 22 lutego 2023 r.

Artykuł 3
Przejrzystość

Niniejszą decyzję podaje się do wiadomości publicznej na stronie internetowej Agencji.

Artykuł 4
Wejście w życie i przegląd

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia. Niniejsza decyzja będzie poddawana przeglądowi w celu uwzględnienia odpowiednich zmian legislacyjnych i wniosków wyciągniętych z fazy pilotażowej.

Sporządzono w Porcie Valletta

W imieniu zarządu

Podpis

Evelina Gudžinskaitė
Przewodnicząca zarządu

Załącznik: Wspólna metodologia na potrzeby mechanizmu monitorowania pod względem operacyjnym i technicznym stosowania WESA

Załącznik

Wspólna metodologia dla mechanizmu monitorowania pod względem operacyjnym i technicznym stosowania WESA

Spis treści

Spis treści	5
Akronimy i skróty.....	7
Definicje.....	8
1 Wprowadzenie	10
1.1 Kontekst	10
1.2 Cel i zakres mechanizmu monitorowania	10
2 Zasady przewodnie	13
3 Proces monitorowania	15
3.1 Rodzaje monitorowania	15
3.2 Etapy monitorowania	15
3.3 Podmioty, role i obowiązki	18
4 Obiektywne kryteria.....	20
4.1 Nadrzędne obiektywne kryteria	20
4.2 Obiektywne kryteria specyficzne dla danej dziedziny.....	22
5 Ramy gromadzenia i analizy informacji	26
5.1 Kluczowe elementy gromadzenia i analizy informacji.....	26
5.2 Źródła informacji do celów monitorowania.....	27
6 Narzędzia na potrzeby mechanizmu monitorowania	31
6.1 Kwestionariusz dla państw członkowskich	31
6.2 Analiza wyrywkowa	33
6.3 Narzędzia służące do przeprowadzenia kontroli na miejscu	36
7 Formułowanie wniosków i zaleceń z monitorowania.....	40
7.1 Sprawozdanie z monitorowania	40
7.2 Wnioski	41
7.3 Zalecenia	42
7.4 Polityka rozpowszechniania sprawozdania z monitorowania	43
8 Aspekty proceduralne działań w zakresie monitorowania	44
8.1 Reguły i zasady dotyczące powoływania zespołów ekspertów.....	44

	8.1.1 Skład zespołów ekspertów	44
	8.1.2 Struktura i wielkość zespołów ekspertów	45
	8.1.3 Powołanie zespołu ekspertów	47
	8.1.4 Utworzenie wykazu ekspertów do celów monitorowania	48
	8.1.5 Ogólne kryteria nominowania ekspertów z państw członkowskich do wykazu ekspertów	48
	8.1.6 Szkolenie, wybór i powołanie do zespołów ekspertów	49
	8.1.7 Wykonanie	50
	8.2 Praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu	50
	8.2.1 Ogólne zasady organizacji kontroli na miejscu	50
9	Szczegółowe ramy planowania ewentualnościowego	53
10	Szczegółowe ramy monitorowania <i>ad hoc</i>	56
11	Program monitorowania: struktura i kryteria grupowania	59
	11.1 Monitorowanie krajowe: grupowanie państw członkowskich	60
	11.2 Monitorowanie tematyczne: roczny program monitorowania tematycznego	60
	11.3 Monitorowanie <i>ad hoc</i>	61
12	Ochrona danych osobowych do celów mechanizmu monitorowania	62
13	Rola sieci monitorowania	63
14	Przegląd metodologii monitorowania	64

Akronimy i skróty

dyrektywa w sprawie procedur azylowych (wersja przekształcona)	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona)
Dyrektywa w sprawie warunków przyjmowania (wersja przekształcona)	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona)
EUAA	Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu
Grupa doradcza ds. monitorowania	Grupa doradcza ds. monitorowania
Komisja	Komisja Europejska
Koordynator krajowy	Krajowy koordynator ds. monitorowania
Metodologia	Wspólna metodologia dla mechanizmu monitorowania
MoNet	Sieć monitorowania
Organizacje społeczeństwa obywatelskiego	Organizacje społeczeństwa obywatelskiego
Państwa członkowskie	państwa członkowskie Unii Europejskiej
Rozporządzenie Dublin III	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona)
Rozporządzenie w sprawie EUAA	w Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2303 z dnia 15 grudnia 2021 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 439/2010
UE	Unia Europejska
UNHCR	Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców
WESA	Wspólny europejski system azylowy

Definicje

Dla celów niniejszej metodologii monitorowania:

Metodologia monitorowania oznacza „wspólną metodologię na potrzeby mechanizmu monitorowania, która zawiera obiektywne kryteria wykorzystywane do monitorowania, opis metod, procesów i narzędzi mechanizmu monitorowania, takich jak praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu, w tym kontroli zapowiadanych z niewielkim wyprzedzeniem, oraz zasady powoływania zespołów ekspertów” (art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Monitorowanie oznacza działanie przeprowadzane w ramach mechanizmu monitorowania, obejmujące albo „operacyjne i techniczne stosowanie wszystkich aspektów wspólnego europejskiego systemu azylowego w danym państwie członkowskim [monitorowanie krajowe], albo tematyczne lub szczególne aspekty wspólnego europejskiego systemu azylowego w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich [monitorowanie tematyczne], lub przeprowadzane z inicjatywy EUAA lub na wniosek Komisji, jeżeli istnieją poważne obawy co do funkcjonowania systemu azylowego lub systemu przyjmowania danego państwa członkowskiego [monitorowanie *ad hoc*]” (art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Monitorowanie krajowe oznacza monitorowanie obejmujące „operacyjne i techniczne stosowanie wszystkich aspektów wspólnego europejskiego systemu azylowego” w danym państwie członkowskim (art. 15 ust. 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie EUAA).

Monitorowanie *ad hoc* oznacza działanie w zakresie monitorowania przeprowadzane „jeżeli analiza informacji dotycząca sytuacji w zakresie sytuacji azylowej, o której mowa w art. 5, wzbudza poważne obawy co do funkcjonowania systemu azylowego lub systemu przyjmowania danego państwa członkowskiego” i które jest inicjowane przez Agencję z własnej inicjatywy w porozumieniu z Komisją lub na wniosek Komisji (art. 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Monitorowanie tematyczne oznacza działanie w zakresie monitorowania „koncentrujące się na tematycznych lub szczególnych aspektach wspólnego europejskiego systemu azylowego w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich.” (art. 15 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie EUAA).

Koordynator monitorowania EUAA oznacza członka personelu EUAA, który działa jako koordynator monitoringu krajowego lub tematycznego.

Krajowy koordynator monitorowania oznacza głównego przedstawiciela państwa członkowskiego i jego zastępcę, podejmujących się koordynacji monitorowania i służących jako główne punkty kontaktowe dla sieci monitorowania.

Program monitorowania oznacza program wskazujący, „które systemy azylowe i systemy przyjmowania państw członkowskich mają być monitorowane w danym roku. Program monitorowania zapewnia, aby każde państwo członkowskie zostało poddane monitorowaniu co najmniej raz na pięć lat” (art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA). Program monitorowania obejmuje zarówno monitorowanie krajowe, jak i monitorowanie tematyczne.

Cykl monitorowania oznacza okres pięciu lat, podczas którego co najmniej raz przeprowadza się monitorowanie krajowe w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich (art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Zespół ekspertów oznacza zespół utworzony przez dyrektora wykonawczego do celów monitorowania i składający się z ekspertów z personelu Agencji, Komisji i, w razie potrzeby, państw członkowskich i, w charakterze obserwatorów, UNHCR” (art. 47 ust. 5 lit. p) rozporządzenia w sprawie EUAA).

Kontrola na miejscu oznacza kontrolę w ocenianym państwie członkowskim przeprowadzaną przez zespoły ekspertów do celów monitorowania (art. 14 ust. 5).

Kontrola zapowiedziana z niewielkim wyprzedzeniem oznacza kontrolę na miejscu przeprowadzaną do celów monitorowania *ad hoc* zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EUAA. „W przypadku kontroli zapowiedzianych z niewielkim wyprzedzeniem dyrektor wykonawczy informuje dane państwo członkowskie 72 godziny przed rozpoczęciem takiej kontroli” (art. 14 ust. 7 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Wykaz ekspertów do celów monitorowania oznacza wykaz ekspertów z państw członkowskich ustanowiony i zarządzany przez EUAA na potrzeby mechanizmu monitorowania.

1 Wprowadzenie

1.1 Kontekst

[Rozporządzenie w sprawie EUAA](#)² przewiduje ustanowienie mechanizmu monitorowania (art. 14 i 15). W związku z tym zarząd EUAA, na wniosek dyrektora wykonawczego i w porozumieniu z Komisją Europejską, ustanawia wspólną metodykę na potrzeby mechanizmu monitorowania.

W tym celu w listopadzie 2022 r. EUAA rozpoczęła opracowywanie mechanizmu monitorowania w ramach programu przejściowego EUAA. Aby wspierać podejście oparte na współpracy przy opracowywaniu metodyki, w marcu 2023 r. powołano grupę doradczą ds. monitorowania na potrzeby konsultacji w sprawie technicznych aspektów mechanizmu monitorowania. Złożona z przedstawicieli państw członkowskich, Komisji Europejskiej (Komisji) i Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w charakterze obserwatora, grupa doradcza ds. monitorowania przekazała informacje zwrotne na temat projektu dokumentów, zarówno w formie pisemnej, jak i podczas spotkań organizowanych w okresie od kwietnia 2023 r. do lutego 2024 r.

Metodologia ustanawia obiektywne kryteria prowadzenia monitorowania, określa metody, procesy i narzędzia mechanizmu monitorowania, zapewnia ramy dla gromadzenia i analizowania informacji na potrzeby działań w zakresie monitorowania, a także uwzględnia aspekty proceduralne, takie jak ustalenia dotyczące kontroli na miejscu i tworzenia zespołów ekspertów, wraz z regulaminem i zasadami.

1.2 Cel i zakres mechanizmu monitorowania

Zgodnie z art. 78 TFUE Unia rozwija wspólną politykę w dziedzinie azylu, ochrony uzupełniającej i tymczasowej ochrony, mającą na celu przyznanie odpowiedniego statusu każdemu obywatelowi państwa trzeciego wymagającemu międzynarodowej ochrony oraz mającą na celu zapewnienie przestrzegania zasady non-refoulement. Polityka ta musi być zgodna z Konwencją genewską z dnia 28 lipca 1951 roku i Protokołem z dnia 31 stycznia 1967 roku dotyczącymi statusu uchodźców, jak również z innymi odpowiednimi traktatami. Wspólny europejski system azylowy (WESA) ma na celu utworzenie wspólnego obszaru ochrony i solidarności w UE poprzez ustanowienie sprawiedliwych i skutecznych procedur azylowych i procedur przyjmowania w oparciu o wysokie standardy ochrony, zapobieganie wtórnemu przemieszczaniu się w obrębie Unii lub ograniczanie tego zjawiska oraz zwiększanie wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi.

EUAA „monitoruje operacyjne i techniczne stosowanie wspólnego europejskiego systemu azylowego w celu wspierania państw członkowskich w zwiększaniu skuteczności ich systemów azylowych i systemów przyjmowania” (art. 2 ust. 1 lit. q) rozporządzenia w sprawie EUAA).

Rozporządzenie w sprawie EUAA (art. 14 ust. 1 i 2) upoważnia Agencję do opracowania:

² [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2021/2303](#) z dnia 15 grudnia 2021 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 439/2010.

mechanizmu monitorowania do celów monitorowania pod względem operacyjnym i technicznym stosowania WESA, aby zapobiegać ewentualnym nieprawidłowościom w systemach azylowych i systemach przyjmowania w państwach członkowskich lub identyfikować je, a także by ocenić ich zdolność i gotowość do działania w sytuacjach nieproporcjonalnej presji w celu zwiększenia skuteczności tych systemów.

Mechanizm monitorowania obejmuje w szczególności:

ustanowiony rozporządzeniem (UE) nr 604/2013 system ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, procedur ochrony międzynarodowej, stosowanie kryteriów oceny potrzeb w zakresie ochrony i rodzaju przyznawanej ochrony, w tym w odniesieniu do poszanowania praw podstawowych, gwarancji ochrony dzieci oraz szczególnych potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji;

dostępność personelu i potencjału personelu w zakresie tłumaczeń pisemnych i ustnych, a także zdolność personelu do efektywnego rozpatrywania spraw azylowych i zarządzania nimi, w tym rozpatrywania odwołań, bez uszczerbku dla niezawisłości sądowej i z pełnym poszanowaniem organizacji wymiaru sprawiedliwości poszczególnych państw członkowskich;

warunki przyjmowania, zdolności, infrastrukturę, wyposażenie i, w miarę możliwości, zasoby finansowe,

Transpozycja przepisów WESA do ustawodawstwa krajowego nie wchodzi w zakres mechanizmu monitorowania EUAA. Komisja jest właściwa do zapewnienia wdrożenia transponowanego prawa i dotrzymania wymaganych terminów. Odpowiedzialność ta spoczywa wyłącznie na Komisji Europejskiej.

Obiektywne kryteria

Monitorowanie jest prowadzone w oparciu o obiektywne kryteria, które są ustrukturyzowane zgodnie z różnymi przepisami WESA i są uzupełnione zestawem kryteriów związanych z planowaniem ewentualnościowym i gotowością. Obiektywne kryteria przedstawiono w [rozdziale 4 Obiektywne kryteria](#) niniejszej metodologii.

Zakres geograficzny stosowania

Rozporządzenie w sprawie EUAA jest wiążące dla wszystkich państw członkowskich³, z wyjątkiem Danii. Zgodnie z motywem 63 Dania nie uczestniczyła w przyjęciu rozporządzenia i nie podlega jego stosowaniu.

³Państwa członkowskie UE to: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy.

Współpracę z państwami stowarzyszonymi, mianowicie z Islandią, Liechtensteinem, Norwegią i Szwajcarią, określa się w porozumieniach zawartych z Unią zgodnie z motywem 65 i art. 34 rozporządzenia w sprawie EUAA. Ustalenia te będą obejmować postanowienia dotyczące uczestnictwa w inicjatywach podejmowanych przez Agencję, wkładów finansowych, udziału w posiedzeniach zarządu i personelu.

Wejście w życie

Zgodnie z art. 73 rozporządzenia w sprawie EUAA, przepisy rozporządzenia dotyczące mechanizmu monitorowania zaczną obowiązywać w dniu 31 grudnia 2023 r., a początkowo działania następcze związane z monitorowaniem będą ograniczone do udostępnienia ustaleń danemu państwu członkowskiemu w celu uzyskania jego uwag.

Wejście w życie drugiego etapu monitorowania – obejmującego opracowanie i przedłożenie zaleceń do przyjęcia przez zarząd, przekazywanie zaleceń Parlamentowi Europejskiemu i informowanie Komisji Europejskiej o wdrażaniu zaleceń oraz wszelkich ewentualnych dalszych eskalacjach w przypadku niespełnienia zaleceń – zostało uzależnione od zastąpienia rozporządzenia (UE) nr 604/2013 (rozporządzenie Dublin III). Komisja Europejska w komunikacie do EUAA wyjaśniła, że przez zastąpienie należy rozumieć datę wejścia w życie rozporządzenia zastępującego rozporządzenie Dublin III.

2 Zasady przewodnie

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EUAA (motyw 20 i art. 14), mechanizm monitorowania EUAA kieruje się następującymi zasadami.

Wybiega w przyszłość

Monitorowanie ma charakter przyszłościowy i prewencyjny, koncentruje się na obecnych i nadchodzących wyzwaniach, pod względem formułowania potrzeb w zakresie poprawy ogólnego funkcjonowania systemów azylowych i systemów przyjmowania, a także pod względem oceny zdolności i gotowości państw członkowskich do radzenia sobie w sytuacjach nieproporcjonalnej presji. W ramach monitorowania ocenia się, czy środki wprowadzone przez państwa członkowskie są adekwatne do zamierzonego celu, aby zapobiec niedociągnięciom i przygotować się na sytuacje zwiększonej lub nieproporcjonalnej presji.

Monitorowanie identyfikuje również dobre praktyki i udostępnia je wszystkim pozostałym państwom członkowskim.

Wszelkie zalecenia wynikające z ustaleń muszą być konkretne i realistyczne, muszą uwzględniać rzeczywistą sytuację i okoliczności w danym państwie członkowskim oraz wymogi wynikające z WESA, m.in. pomoc EUAA.

Jest obszerny i adekwatny

Monitorowanie jest „obszerne” (motyw 20 rozporządzenia w sprawie EUAA). Obejmuje ono wszystkie aspekty wspólnego europejskiego systemu azylowego, uwzględniając między innymi poszanowanie praw podstawowych, gwarancje ochrony dzieci oraz szczególne potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Wszystkie oceny są przeprowadzane w oparciu o zestaw uprzednio zdefiniowanych obiektywnych kryteriów (patrz [rozdział 4 Obiektywne kryteria](#)). Obiektywne kryteria obejmują w sposób kompleksowy różne obszary WESA. W swoich kompleksowych ramach mechanizm monitorowania nada priorytet wszelkim możliwym niedociągnięciom o większym wpływie na operacyjne i techniczne stosowanie WESA, aby zapewnić trafność ustaleń, koncentrując się na obecnych i potencjalnych wyzwaniach. W szczególności priorytetowo traktowana jest ocena ustaleń o większym wpływie na:

1. skuteczność i wydajność systemów azylowych i systemów przyjmowania na poziomie krajowym⁴ (indywidualna, bezstronna i sprawiedliwa ocena wniosku w rozsądnych ramach czasowych);
2. gotowość do zarządzania sytuacjami nieproporcjonalnej presji na poziomie krajowym;
3. funkcjonowanie całego WESA w związku z ewentualnymi niedociągnięciami stwierdzonymi w państwie członkowskim objętym oceną;
4. podstawowe prawa zainteresowanych osób, gwarancje ochrony dzieci i szczególne potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

⁴ W ramach tej metodologii termin „poziom krajowy” obejmuje wszystkie poziomy organizacji krajowej: władze centralne, federalne, regionalne i lokalne, w zależności od ich odpowiednich uprawnień w odniesieniu do wdrażania WESA.

Nie ingeruje w kompetencje państwa członkowskiego do podejmowania decyzji w sprawie poszczególnych wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Jest oparty na współpracy i przejrzysty

Monitorowanie jest prowadzone w ścisłej współpracy z danym państwem członkowskim i przy pełnej przejrzystości, zapewniając regularne informowanie państw członkowskich o zakresie, działaniach, wynikach monitorowania oraz informacjach, na których opierają się ustalenia. Zgodnie z art. 14 ust. 7 rozporządzenia w sprawie EUAA państwo członkowskie „współpracuje z Agencją, w tym poprzez ułatwianie wszelkich kontroli na miejscu przeprowadzanych do celów monitorowania”. Oznacza to w szczególności zapewnienie zespołowi monitorującemu dostępu do wymaganych informacji, kluczowego personelu i odpowiednich miejsc zgodnie z obiektywnymi kryteriami. Wyniki monitorowania przekazuje się danemu państwu członkowskiemu w celu uzyskania uwag, zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUAA.

Jest obiektywny i dokładny

Wyniki monitorowania EUAA są oparte na dowodach a informacje są gromadzone w sposób systematyczny i z szerokiego zakresu źródeł, jak określono w metodologii. Oznacza to analizę dużych ilości informacji jakościowych i ilościowych pochodzących od różnych zainteresowanych stron, zgodnie z rozporządzeniem, w celu zapewnienia kompletnego, zrównoważonego i obiektywnego podejścia. Informacje są gromadzone i dokładnie analizowane pod kątem wcześniej określonych obiektywnych kryteriów „z uwzględnieniem norm operacyjnych, wskaźników, wytycznych i najlepszych praktyk” opracowanych przez EUAA (art. 13 ust. 6 rozporządzenia w sprawie EUAA).

Jeżeli chodzi o informacje przekazywane przez państwa członkowskie, w jak największym stopniu wykorzystuje się informacje dostępne w Agencji, aby uniknąć powielania wniosków. Otrzymane informacje zostaną zebrane, przeanalizowane, zweryfikowane z państwem członkowskim i poddane krytycznej ocenie zgodnie z metodologią.

3 Proces monitorowania

Wspólna metodologia monitorowania opiera się na jednym ogólnym procesie mającym zastosowanie do wszystkich rodzajów działań monitorujących przedstawionych w niniejszym dokumencie.

3.1 Rodzaje monitorowania

Mechanizm monitorowania EUAA obejmuje trzy rodzaje działań monitorujących w zależności od ich zakresu:

- **Monitorowanie krajowe** obejmujące operacyjne i techniczne stosowanie wszystkich aspektów WESA w danym państwie członkowskim (art. 14 i art. 15 ust. 1 lit. a));
- **Monitorowanie tematyczne** obejmujące tematyczne lub szczególne aspekty WESA w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich (motyw 22, art. 15 ust. 1 lit. b));
- **Monitorowanie *ad hoc***, jeżeli analiza informacji dotycząca sytuacji w zakresie sytuacji azylowej, o której mowa w art. 5, wzbudza poważne obawy co do funkcjonowania systemu azylowego lub systemu przyjmowania danego państwa członkowskiego. W takim przypadku Agencja inicjuje monitorowanie albo z własnej inicjatywy w porozumieniu z Komisją, lub na wniosek Komisji. (art. 15 ust. 2).

3.2 Etapy monitorowania

Aby umożliwić skuteczne planowanie i organizację, każde monitorowanie składa się z pięciu głównych etapów, przedstawionych poniżej. W przypadku działań w zakresie monitorowania tematycznego i monitorowania *ad hoc* mogą być wymagane korekty zgodnie z zasadą proporcjonalności.

Rys1. Etapy monitorowania

Źródło: EUAA

Etap rozpoczęcia: Prowadzone są wszystkie niezbędne przygotowania, aby zapewnić terminową organizację monitorowania, w tym gromadzenie informacji i organizacja kontroli na miejscu. Informacje gromadzi się zgodnie z ramami gromadzenia informacji (zob. [rozdział 5 Ramy gromadzenia i analizy informacji](#)). Państwo członkowskie jest informowane o zakresie monitorowania i otrzymuje oficjalny wniosek o udzielenie informacji za pośrednictwem **kwestionariusza dotyczącego monitorowania państwa członkowskiego** (zob. [6.1 Kwestionariusz dla państw członkowskich](#)) oraz o

przygotowanie spraw do analizy próbki spraw (zob. 6.2 Analiza wyrywkowa). Aby jeszcze bardziej ułatwić wypełnienie kwestionariusza, EUAA do każdego pytania dołącza, w miarę możliwości, wszelkie istotne informacje już zgromadzone przez EUAA, z pełnym poszanowaniem ram gromadzenia informacji, wraz ze źródłami. Umożliwi to państwu członkowskiemu w odpowiedzi na pytanie odniesienie się do dostępnych informacji poprzez uzupełnienie, skorygowanie lub aktualizację informacji lub potwierdzenie ich ważności. Istotne informacje zbierane są od wszystkich zainteresowanych stron.

Poczyniono przygotowania do utworzenia zespołu ekspertów (zob. 8.1 Reguły i zasady dotyczące powoływania zespołów ekspertów).

Konsolidacja informacji i analiza: wszystkie otrzymane informacje są konsolidowane i analizowane pod kątem organizacji kontroli na miejscu (zob. rozdział 5 Ramy gromadzenia i analizy informacji). Projekt porządku kontroli na miejscu jest konsultowany z państwem członkowskim. Zorganizowane zostaje spotkanie przygotowawcze w celu dalszej wymiany praktycznych kwestii związanych z kontrolą na miejscu.

Kontrola na miejscu: Do celów monitorowania Agencja może przeprowadzać kontrole na miejscu. Agencja przeprowadza kontrole zapowiedziane z niewielkim wyprzedzeniem wyłącznie do celów art. 15 ust. 2. Podczas kontroli na miejscu z zespół ekspertów ocenia pod względem operacyjnym i technicznym zastosowanie WESA w danym państwie członkowskim na podstawie systematycznego gromadzenia i dogłębnej analizy odpowiednich informacji (zob. 8.2 Praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu). Średni czas kontroli na miejscu może wahać się od jednego do dziesięciu dni roboczych w zależności od zakresu monitorowania. Państwo członkowskie współpracuje z Agencją i wspiera zespół ekspertów w jego uprawnieniach do oceny procesów i działań w dziedzinach, które mają być monitorowane, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EUAA.

Finalizacja ustaleń: Dyrektor wykonawczy przesyła wyniki monitorowania państwu członkowskiemu w celu przedstawienia uwag, w tym, w stosownych przypadkach, wskazania stwierdzonych potrzeb (zob. 7.2 Wnioski).

Opracowanie zaleceń i działania następne (po aktywacji): Dyrektor wykonawczy, na podstawie ustaleń i uwzględniając uwagi danego państwa członkowskiego oraz w porozumieniu z Komisją, sporządza projekt zaleceń. Dyrektor wykonawczy przesyła projekt zaleceń danemu państwu członkowskiemu w celu uzyskania uwag (zob. 7.3 Zalecenia).

Rys. 2. Etapy i harmonogram monitorowania

	1. Etap rozpoczęcia	2. Konsolidacja informacji i wstępna ocena	3. Kontrola na miejscu – ocena	4. Finalizacja ustaleń	5. Opracowanie zaleceń i działania następce
Ramy czasowe	Miesiąc 0 – 3	Miesiąc 3 – 5,5	Miesiąc 5,5 – 6	Miesiąc 6 – 7,5	Miesiąc 7,5 – 9
Opis	Przeprowadzane są wszystkie niezbędne kroki przygotowawcze w celu zapewnienia terminowej organizacji monitorowania, jak również gromadzenia informacji od wszystkich zainteresowanych stron. Do państwa członkowskiego wysyłany jest oficjalny wniosek.	Informacje są konsolidowane. Zidentyfikowane zostają luki i przeprowadzona zostaje analiza w celu przekazania uporządkowanych informacji zespołom ekspertów. Odbywa się spotkanie przygotowawcze z państwem członkowskim.	W stosownych przypadkach, zespół ekspertów przeprowadza kontrolę na miejscu i dokonuje odpowiedniej oceny.	Dyrektor wykonawczy przesyła wyniki monitorowania danego państwu członkowskiemu w celu uzyskania jego uwag. Sprawozdanie zostaje sfinalizowane.	Opracowywane i finalizowane zostają zalecenia zgodnie z art. 15.

Źródło: EUAA

3.3 Podmioty, role i obowiązki

W rozporządzeniu w sprawie EUAA określono role i obowiązki wszystkich zainteresowanych stron w odniesieniu do mechanizmu monitorowania.

EUAA

Różne przepisy prawne określają obowiązki **dyrektora wykonawczego EUAA**. W szczególności dyrektor wykonawczy powołuje zespoły ekspertów do celów monitorowania, inicjuje monitorowanie zgodnie z art. 15 ust. 2 oraz przedstawia ustalenia i projekty zaleceń danemu państwu członkowskiemu, a następnie zarządowi (art. 47 ust. 5 lit. p)–r)). O każdej takiej kontroli dyrektor wykonawczy powiadamia dane państwa członkowskie z odpowiednim wyprzedzeniem. W przypadku kontroli zapowiedzianych z niewielkim wyprzedzeniem dyrektor wykonawczy powiadamia dane państwo członkowskie z 72-godzinnym wyprzedzeniem (art. 14 ust. 7).

Agencja nadzoruje proces monitorowania i późniejsze działania. W Agencji wyznacza się specjalną jednostkę (**jednostka ds. monitorowania**) do wykonywania odpowiednich zadań.

W państwach członkowskich oddelegowani zostają **urzędnicy łącznikowi** EUAA. Rozporządzenie w sprawie EUAA stanowi, że **urzędnicy łącznikowi** regularnie przedkładają dyrektorowi wykonawczemu sprawozdania na temat sytuacji w dziedzinie azylu w danym państwie członkowskim oraz jego zdolności do skutecznego zarządzania swoimi systemami azylowymi i przyjmowania. W przypadku gdy sprawozdania urzędnika łącznikowego skierowane do dyrektora wykonawczego budzą obawy co do jednego lub większej liczby aspektów istotnych dla danego państwa członkowskiego, sprawozdania te są uwzględniane w mechanizmie monitorowania i przekazywane danemu państwu członkowskiemu (art. 7 ust. 4).

Zarząd EUAA, na wniosek dyrektora wykonawczego i w porozumieniu z Komisją, ustanawia wspólną metodologię na potrzeby mechanizmu monitorowania (art. 14 ust. 1), program (art. 15 ust. 1) i po przeprowadzeniu monitorowania, zalecenia (art. 15 ust. 4).

Komisja Europejska

Komisja ściśle współpracuje z EUAA przy ustanawianiu mechanizmu monitorowania (art. 14 ust. 1). Komisja uczestniczy m.in. w zespole ekspertów (art. 47 ust. 5 lit. p)), a Agencja konsultuje się z nią w sprawie metodologii, programu i przy opracowywaniu projektów zaleceń. „Jeżeli analiza informacji dotycząca sytuacji w zakresie sytuacji azylowej, o której mowa w art. 5, wzbudza poważne obawy co do funkcjonowania systemu azylowego lub systemu przyjmowania danego państwa członkowskiego, Agencja inicjuje monitorowanie albo z własnej inicjatywy w porozumieniu z Komisją, lub na wniosek Komisji.” (art. 15 ust. 2). Jeżeli dane państwo członkowskie nie realizuje środków określonych w zaleceniach Agencji, Komisja jest odpowiedzialna za dalsze działania następcze (art. 15 ust. 5–7).

Państwa członkowskie

Metodologia monitorowania opiera się na podejściu, którego podstawę stanowi współpraca między EUAA a państwami członkowskimi UE. Na wniosek Agencji państwa członkowskie przekazują jej informacje na temat aspektów WESA objętych mechanizmem monitorowania, a także na temat swoich planów ewentualnościowych dotyczących środków, które należy podjąć w celu zaradzenia ewentualnej nieproporcjonalnej presji na ich system azylowy lub system przyjmowania (art. 14 ust. 6).

Rozporządzenie przewiduje, że w razie potrzeby eksperci z państw członkowskich uczestniczą w zespołach ekspertów (art. 47 ust. 5 lit. p)).

Państwa członkowskie współpracują z Agencją, w tym ułatwiając wszelkie kontrole na miejscu przeprowadzane do celów monitorowania. Państwa członkowskie przedstawiają uwagi do ustaleń i zaleceń.

Po przyjęciu metodologii zostanie utworzona **sieć monitorowania (MoNet)** składająca się z krajowych koordynatorów monitorowania (patrz [13 Rola sieci monitorowania](#)).

Krajowy koordynator monitorowania (zwany dalej „koordynatorem krajowym”) pełni funkcję koordynatora państwa członkowskiego i głównego punktu kontaktowego ds. monitorowania w odniesieniu do gromadzenia informacji, komunikacji z organami krajowymi i partnerami wdrażającymi oraz działań następczych w związku z ustaleniami i zaleceniami. Krajowy Koordynator współpracuje z EUAA w przygotowaniu kontroli na miejscu, w razie potrzeby współpracuje z właściwymi władzami lub organizacjami w celu zidentyfikowania odpowiedniego personelu, zapewnienia dostępu do pomieszczeń i innych lokalizacji wskazanych w programie kontroli oraz ułatwia wszelkie ustalenia praktyczne (zob. pkt [8.2 Praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu](#)). Koordynator krajowy może towarzyszyć zespołowi ekspertów. Koordynator krajowy uczestniczy w spotkaniach z władzami krajowymi. Państwo członkowskie może wyznaczyć zastępcę koordynatora krajowego.

UNHCR

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) jest członkiem zespołu monitorującego w charakterze obserwatora (motyw 24). UNHCR jest również wyraźnie wymieniony jako źródło informacji w kontekście gromadzenia informacji na potrzeby mechanizmu monitorowania (art. 14 ust. 4).

4 Obiektywne kryteria

EUAA prowadzi monitorowanie w oparciu o obiektywne kryteria, które wskazują **oczekiwane wyniki** zastosowania pod względem operacyjnym i technicznym każdego aspektu WESA, w świetle ogólnych celów mechanizmu monitorowania EUAA.

Obiektywne kryteria są ustrukturyzowane zgodnie z różnymi przepisami WESA i są uzupełnione zestawem kryteriów związanych z planowaniem ewentualnościowym i gotowością. Obejmują one nadrzędne kryteria, które odnoszą się do wszystkich dziedzin WESA (systemu przyjmowania, procedury azylowej i procedury dublińskiej, w tym, przy pełnym poszanowaniu niezależności sądów, procedur odwoławczych) oraz planowania ewentualnościowego i gotowości, a także trzy zestawy kryteriów specyficznych dla danej dziedziny.

Obiektywne kryteria są formułowane na **poziomie makro**, przede wszystkim w celu uwzględnienia specyfiki systemów krajowych i kontekstu oraz zapewnienia państwom członkowskim przeglądu **procesów operacyjnych**, które będą monitorowane. Obiektywne kryteria należy interpretować łącznie z przepisami prawnymi WESA, a w przypadku niepewności zawsze pierwszeństwo ma tekst prawny WESA i jego interpretacja dokonana przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości. Wszystkie obiektywne kryteria będą oceniane pod kątem przestrzegania **praw podstawowych**, w tym niedyskryminacji, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz ochrony dziecka, a także uwzględnienia przede wszystkim najlepszego interesu dziecka.

W przypadku zmian prawnych w WESA może zaistnieć potrzeba dokonania przeglądu obiektywnych kryteriów przez zarząd EUAA.

Obiektywne kryteria zostały pogrupowane w odpowiednie obszary tematyczne i odpowiednio zakodowane.

4.1 Nadrzędne obiektywne kryteria

Pierwsze dwa zestawy obiektywnych kryteriów są **nadrzędne**: odnoszą się do wszystkich obszarów WESA i będą stosowane w sposób przekrojowy we wszystkich procesach.

Ramy instytucjonalne

- OVR1. Państwa członkowskie ustanowiły funkcjonujące systemy azylu i przyjmowania, w tym **struktury i procesy administracyjne** przeznaczone do zapewnienia spełniania i utrzymania obiektywnych kryteriów w spójny i niezawodny sposób, w tym odpowiednich wytycznych, mechanizmów nadzoru i skutecznych mechanizmów gwarantowania jakości.
- OVR2. **Procesy dotyczące azylu i przyjmowania są skutecznie organizowane** poprzez wyeliminowanie zbędnych lub podwójnych wysiłków, optymalizację wykorzystania istniejącej wiedzy specjalistycznej i zasobów, minimalizację wąskich gardeł, przy wsparciu funkcjonalnego systemu zarządzania sprawami oraz odpowiednie używanie cyfrowych

- narzędzi wsparcia, w celu zapewnienia, że procesy reagują na zmieniające się okoliczności i mogą być rozszerzane w czasach zwiększonego napływu.
- OVR3. W trakcie całej procedury azylowej, również na etapie odwoławczym, oraz w systemie przyjmowania dostępne są wystarczające i odpowiednie **zasoby kadrowe** do skutecznego rozpatrywania spraw i zarządzania nimi oraz zapewnienia odpowiednich warunków przyjmowania, z jasnym opisem zadań i obowiązków, środkami wspierającymi dobrostan pracowników oraz skutecznymi procesami wykrywania wszelkich ewentualnych wąskich gardeł lub niedoborów zdolności.
- OVR4. Personel organów lub podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie co najmniej jednego aspektu WESA posiada **wymagane kompetencje** związane z obowiązkami/zadaniami i funkcjami, w tym poprzez zapewnianie niezbędnych i odpowiednich szkoleń i rozwoju zawodowego, opracowywanych w stosownych przypadkach na podstawie europejskiego programu azylowego i z należyтым uwzględnieniem praw podstawowych, szczególnych potrzeb proceduralnych i związanych z przyjmowaniem oraz najlepiej pojętego interesu dziecka.
- OVR5. Systemy azylowe i systemy przyjmowania są organizowane i wdrażane z pełnym poszanowaniem zasady **poufności** określonej w prawie krajowym oraz zgodnie z odpowiednimi przepisami o ochronie danych.
- OVR6. W trakcie całej procedury azylowej i w procesie przyjmowania wnioskodawcy znajdujący się w szczególnie trudnej sytuacji są skutecznie identyfikowani, a ich **szczególne potrzeby proceduralne i potrzeby w zakresie przyjmowania** są oceniane i właściwie zaspokajane w odpowiednim czasie przez wykwalifikowany i przeszkolony personel, aby umożliwić tym wnioskodawcom pełne korzystanie z przysługujących im praw i aby wypełnić obowiązki wynikające z WESA.
- OVR7. **Dzieciom bez opieki** zapewnia się – w odpowiednim czasie, a w stosownych przypadkach przed przesłuchaniem – odpowiednio wykwalifikowanego przedstawiciela, który reprezentuje dziecko i udziela mu pomocy w zakresie procedury azylowej i systemu przyjmowania, zgodnie z jego najlepszym interesem. Zapewnienie warunków przyjęcia i rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest przeprowadzane przez personel posiadający niezbędną wiedzę na temat specjalnych potrzeb proceduralnych i związanych z przyjmowaniem dzieci, z uwzględnieniem przede wszystkim najlepszego interesu dziecka.
- OVR8. Na wszystkich odpowiednich etapach procedury azylowej oraz w kontekście systemu przyjmowania osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową otrzymuje w odpowiednim czasie niezbędne **informacje** na temat procedur oraz swoich praw i obowiązków. Informacje są przekazywane na piśmie oraz, w razie potrzeby, w formie ustnej, w języku, który wnioskodawca rozumie lub co do którego można zasadnie przyjąć, że zostanie przez niego zrozumiany, oraz są dostosowane do szczególnych potrzeb proceduralnych i potrzeb wnioskodawcy w zakresie przyjmowania.
- OVR9. Dostęp wnioskodawców do **skutecznego środka odwoławczego** od m.in. decyzji w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym decyzji o cofnięciu ochrony międzynarodowej lub odmowie ponownego wszczęcia postępowania, decyzji o przekazaniu na podstawie rozporządzenia dublińskiego, decyzji o odmowie, ograniczeniu lub pozbawieniu prawa do przyjmowania oraz decyzji o zatrzymaniu wnioskodawców, jest zapewniony poprzez udzielenie wnioskodawcom niezbędnych informacji prawnych i

proceduralnych na temat procedury odwoławczej, dostępu do pomocy prawnej i reprezentacji oraz przeprowadzanie terminowych procedur odwoławczych.

Zdolność i gotowość do zarządzania sytuacjami nieproporcjonalnej presji

- COP1. **Plany ewentualnościowe** obejmujące systemy azylowe i systemy przyjmowania, określają różne scenariusze nieproporcjonalnej presji. Dla każdego scenariusza określono czynniki uruchamiające wczesne ostrzeganie, strategię reagowania i zestaw środków, które należy zastosować, właściwe odpowiedzialne podmioty i ramy czasowe, zwłaszcza środki umożliwiające szybką ocenę potrzeb oraz szybkie rozmieszczenie odpowiedniego personelu i zasobów.
- COP2. **Na szczeblu lokalnym, regionalnym lub centralnym istnieje mechanizm nadzoru** umożliwiający wczesne ostrzeganie i uruchamianie we właściwym czasie odpowiednich środków przewidzianych w planie ewentualnościowym, z jasno określonymi rolami i obowiązkami w zakresie gromadzenia i oceny danych oraz rozpowszechniania ustaleń wśród odpowiednich zainteresowanych stron.
- COP3. Plany ewentualnościowe są znane i stosowane przez wszystkie odpowiedzialne podmioty w łańcuchu zarządzania migracjami; obejmują **jasne mechanizmy podejmowania decyzji i koordynacji** wśród wszystkich istotnych wewnętrznych i zewnętrznych zainteresowanych stron. Są regularnie oceniane i aktualizowane.
- COP4. **Istnieją mechanizmy zwiększania zdolności przyjmowania**, w tym procedury operacyjne dotyczące ustanawiania dodatkowej zdolności przyjmowania, w celu szybkiego przyjmowania wnioskodawców w odpowiednich warunkach recepcyjnych.
- COP5. Wprowadzono zabezpieczenia w celu zapewnienia identyfikacji, oceny i reagowania na **szczególne potrzeby proceduralne i recepcyjne** również w sytuacjach nieproporcjonalnej presji.

4.2 Obiektywne kryteria specyficzne dla danej dziedziny

Kryteria specyficzne dla danej dziedziny odnoszą się do konkretnych obszarów WESA:

Procedura azylowa

- ASY1. Osoby, które chcą ubiegać się o azyl, mają skuteczny i terminowy **dostęp do procedury azylowej**, w tym do szybkiej i pełnej rejestracji wszystkich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, wspieranej, w stosownych przypadkach, przekazywaniem informacji, dostępem do doradztwa, niezbędnym tłumaczeniem ustnym i wydaniem dokumentu poświadczającego status wnioskodawcy.
- ASY2. **Tożsamość wnioskodawców** jest w miarę możliwości skutecznie weryfikowana, m.in. ich obywatelstwo lub bezpieczeństwa, biorąc pod uwagę różne sytuacje w krajach pochodzenia i możliwy brak dokumentów tożsamości.
- ASY3. Wnioskodawcom oferuje się skuteczną możliwość uzasadnienia swojego wniosku w drodze **przesłuchania** w języku zrozumiałym dla wnioskodawcy i przeprowadzonego z pełnym

- poszanowaniem zasady poufności, za pomocą odpowiednich technik przesłuchań, zakończonego pełnym, wiarygodnym i merytorycznym sprawozdaniem z przesłuchania lub transkrypcją.
- ASY4. **Przesłuchania dzieci** są przeprowadzane w sposób odpowiedni dla dzieci, z uwzględnieniem przede wszystkim najlepszego interesu dziecka.
- ASY5. Urzędnicy prowadzący postępowania odpowiedzialni za rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej mają dostęp do odpowiednich, wiarygodnych i aktualnych **informacji o kraju pochodzenia** oraz **porad eksperckich**, także w kwestiach psychologicznych i medycznych oraz kwestiach związanych ze szczególnymi gwarancjami proceduralnymi.
- ASY6. Badanie kończy się wydaniem **należyte uzasadnionej decyzji** lub – w przypadku pozytywnej decyzji – należyte uzasadnionej opinii opartej na odpowiedniej ocenie dowodów i ocenie ryzyka wszystkich przyjętych istotnych faktów oraz rzetelnej ocenie prawnej, z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności wnioskodawcy, sytuacji w kraju pochodzenia lub bezpiecznym kraju trzecim w momencie podejmowania decyzji oraz odpowiedniej wspólnej analizy i wytycznych EUAA.
- ASY7. W stosownych przypadkach przeprowadza się wystarczającą analizę i ocenę **względów związanych z wykluczeniem**, przy wsparciu skutecznej współpracy z organami ścigania, z należyтым uwzględnieniem poufności procedury azylowej.
- ASY8. Badanie zostaje zakończone w odpowiednim czasie w drodze prawidłowo przekazanej decyzji.
- ASY9. **Procedury dopuszczalności, procedury przyspieszone lub procedury graniczne** są, w stosownych przypadkach, skutecznie wdrażane w przewidzianych ramach czasowych, z pełnym poszanowaniem gwarancji proceduralnych, w tym poprzez zapewnienie odpowiednich lokalizacji i udogodnień.
- ASY10. W przypadku pojawienia się przesłanek do **ponownego rozważenia ważności statusu ochrony międzynarodowej**, są one skutecznie identyfikowane i oceniane z poszanowaniem gwarancji proceduralnych beneficjentów.

Warunki przyjmowania

- REC1. Wnioskodawcy mają dostęp – w postaci świadczeń w naturze lub świadczeń finansowych, talonów albo połączenia tych trzech form pomocy – do wystarczającego i odpowiedniego **zakwaterowania, wyżywienia i odzieży oraz innych niespożywczych artykułów pierwszej potrzeby**, z należyтым uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb, w tym potrzeb dzieci.
- REC2. **Przydzielanie wnioskodawcom miejsc przyjmowania** odbywa się bez zbędnych opóźnień, uwzględniając indywidualną sytuację wnioskodawcy, poszanowanie zasady jedności rodziny oraz dobro dziecka.
- REC3. Ośrodki przyjmowania zapewniają wnioskodawcom **odpowiedni standard życia**, biorąc pod uwagę, w stosownych przypadkach, ich szczególne potrzeby w zakresie przyjmowania, w tym wystarczającą przestrzeń, miejsce do zabawy dla dzieci i warunki sanitarne, z poszanowaniem życia prywatnego i rodzinnego oraz swobody przemieszczania się.
- REC4. Właściwe organy ułatwiają wnioskodawcom dostęp do **podstawowych praw i usług**, w tym do edukacji, rynku pracy (jeżeli są uprawnieni) oraz niezbędnej opieki zdrowotnej.

- REC5. Ośrodki przyjmowania są **skutecznie zarządzane**, w tym poprzez zapewnienie regulaminu wewnętrznego, kodeksu postępowania dla personelu i funkcjonalnego mechanizmu składania skarg.
- REC6. Organy przyjmujące sprawują **nadzór** nad poziomem zapewnionych warunków recepcyjnych i w razie potrzeby podejmują skuteczne działania następcze.
- REC7. **Dostępna jest wystarczająca wielkość**, infrastruktura, wyposażenie i zasoby finansowe, aby zapewnić wymagany poziom warunków przyjmowania wszystkim wnioskodawcom.
- REC8. Wprowadzono **odpowiednie środki bezpieczeństwa** dla wnioskodawców i obsługi w ośrodkach recepcyjnych, w tym skuteczne zarządzanie incydentami krytycznymi, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, dzieci i osób, których bezpieczeństwo może być zagrożone ze względu na ich szczególne pochodzenie lub profil.
- REC9. Wnioskodawcy mają dostęp do **porad prawnych i**, w razie potrzeby, **psychospołecznego doradztwa zdrowotnego**.
- REC10. Wszelkie **obniżenie poziomu materialnych warunków przyjmowania** poniżej standardów określonych w dyrektywie w sprawie warunków przyjmowania (wersja przekształcona) odbywa się na zasadzie wyjątku, jest należycie uzasadniane, dokumentowane i wdrażane na jak najkrótszy okres oraz zawsze obejmuje zaspokojenie podstawowych potrzeb.
- REC11. Decyzje dotyczące **ograniczenia lub wycofania istotnych warunków przyjmowania** są wyjątkowe, należycie uzasadnione, proporcjonalne do celu i podejmowane z pełnym poszanowaniem zabezpieczeń proceduralnych.
- REC12. **Zatrzymanie** stosuje się w razie konieczności jako środek ostateczny. W stosownych przypadkach należy stosować środki alternatywne wobec zatrzymania. Decyzje o zatrzymaniu opierają się na indywidualnej ocenie, wyłącznie zgodnie z dyrektywą w sprawie warunków przyjmowania (wersja przekształcona), zgodnie z gwarancjami proceduralnymi, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji, zwłaszcza dzieci. Zatrzymanie odbywa się z pełnym poszanowaniem warunków zatrzymania.

Określenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej

- DUB1. **Osoby potencjalnie podlegające procedurze dublińskiej są skutecznie identyfikowane**, czemu służy terminowe pobieranie i przysyłanie odcisków palców do systemu Eurodac, przy pełnym poszanowaniu ochrony danych osobowych, oraz aktualizacja systemu Eurodac po udzieleniu ochrony międzynarodowej, przeniesieniu, usunięciu z terytorium oraz po zastosowaniu klauzuli dyskrecjonalnej.
- DUB2. System dubliński zapewnia osobom, których to dotyczy, skuteczną możliwość przedstawienia istotnych informacji, w tym na temat relacji rodzinnych i osób na utrzymaniu, m.in. podczas **przesłuchania**, chyba że ma zastosowanie jedna z przyczyn pominięcia, przeprowadzonego w języku, który dana osoba rozumie lub co do którego można zasadnie przyjąć, że zostanie on przez nią zrozumiany, i w którym jest ona w stanie się komunikować.
- DUB3. W trakcie całej procedury w ramach systemu dublińskiego zapewniona jest **jedność rodziny**, a przede wszystkim podejmowane są odpowiednie kroki w celu zidentyfikowania członków

rodziny dzieci bez opieki w innych państwach członkowskich, w celu ich połączenia zgodnie z zabezpieczeniami proceduralnymi i z poszanowaniem najlepszego interesu dziecka.

DUB4. W celu ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego przeprowadza się **pełną ocenę**, biorąc pod uwagę wszystkie dostępne informacje i przedstawione dowody, a także uwzględniając sytuację osobistą wnioskodawcy oraz potencjalne ryzyko niehumanitarnego lub poniżającego traktowania w odpowiedzialnym państwie członkowskim.

DUB5. Istnieje system zarządzania sprawami, który umożliwia sprawne przetwarzanie wniosków o przejście, zwrot i udzielenie informacji, odpowiedzi i powiadomienia, w tym **nadzór i skuteczne przestrzeganie** obowiązujących terminów podczas procesu rozpatrywania wniosków.

DUB6. Przeniesienia do i z państwa członkowskiego są skutecznie realizowane. Aby zapewnić skuteczną realizację przeniesień w ramach systemu dublińskiego przydzielono wystarczającą liczbę odpowiednio przeszkolonego personelu do przygotowywania i organizowania takich operacji, a także **odpowiednie zdolności na lotniskach i przejściach granicznych**.

5 Ramy gromadzenia i analizy informacji

Zakres gromadzenia i analizy informacji na potrzeby monitorowania obejmuje wszystkie aspekty stosowania WESA pod względem operacyjnym i technicznym, jak określono w obiektywnych kryteriach (zob. [rozdział 4 Obiektywne kryteria](#)), aby zapewnić podejście kompletne, wyważone i obiektywne⁵.

5.1 Kluczowe elementy gromadzenia i analizy informacji

Gromadzenie i analiza informacji stanowią podstawę każdego procesu monitorowania.

Aby zapewnić kompleksowy i wiarygodny proces gromadzenia informacji, konieczne jest **jasne i kompleksowe mapowanie** odpowiednich podmiotów i organizacji na poziomie krajowym. W tym celu EUAA uwzględni bieżące prace, np. w oparciu o sieci tematyczne EUAA, urzędników łącznikowych (zob. powyżej [3.3 Podmioty, role i obowiązki](#)), urzędnika EUAA ds. praw podstawowych, orientację sytuacyjną, szkolenia i działania operacyjne itp. W razie potrzeby EUAA może konsultować się z państwami członkowskimi w celu identyfikacji odpowiednich zainteresowanych stron.

Ponadto EUAA będzie rozwijać i utrzymywać kontakty z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, które mają zasadnicze znaczenie dla skutecznego wdrażania mechanizmu monitorowania, a mianowicie z organami władzy i instytucjami krajowymi oraz odpowiednimi organizacjami lub organami międzyrządowymi obecnymi w terenie.

Gromadzenie informacji do celów monitorowania powinno być **ukierunkowane, konkretne, aktualne i terminowe** w oparciu o określone ramy czasowe. W tym celu EUAA poinformuje dane państwo członkowskie, a także inne zainteresowane strony, przed każdym monitorowaniem o oczekiwanym procesie gromadzenia informacji, zakresie, szablonach i harmonogramach.

EUAA analizuje, porównuje i dokładnie weryfikuje wszystkie informacje zgromadzone przez wszystkie zainteresowane strony. Podczas gromadzenia informacji **wszystkie informacje są oceniane i oceniane** pod kątem

- obiektywności;
- znaczenia;
- spójności, dokładności i precyzji;
- ważności i jakości w drodze kontroli krzyżowej, potwierdzania i równoważenia informacji z informacjami z innych źródeł;

w celu zapewnienia kompleksowości wszelkich późniejszych analiz i ustaleń.

Informacje gromadzone do celów monitorowania mogą obejmować dane jakościowe i ilościowe, orzecznictwo, a także próbę indywidualnych przypadków do kontroli wyrywkowej – bez uszczerbku dla kompetencji państwa członkowskiego w zakresie indywidualnego procesu decyzyjnego (zob. pkt [6.2](#)

⁵ Zob. również Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/166550>

[Analiza wyrywkowa](#)). Aby jeszcze bardziej ułatwić wypełnienie kwestionariusza, EUAA będzie w miarę możliwości dołączać do każdego pytania wszelkie istotne informacje już zgromadzone przez Agencję, z pełnym poszanowaniem ram gromadzenia informacji, wraz ze źródłami. Umożliwi to państwu członkowskiemu w odpowiedzi na pytanie odniesienie się do dostępnych informacji poprzez uzupełnienie, skorygowanie lub aktualizację informacji lub potwierdzenie ich ważności.

Rodzaj gromadzonych informacji zostanie określony na podstawie obiektywnych kryteriów, w oparciu o które prowadzone będzie monitorowanie, w połączeniu z odpowiednimi normami i wskaźnikami.

EUAA może organizować **spotkania** z odpowiednimi zainteresowanymi stronami na różnych etapach monitorowania w celu zebrania dodatkowych informacji, uzyskania wyjaśnień lub zweryfikowania zgromadzonych danych.

Analiza danych zgromadzonych do celów monitorowania powinna opierać się na **obiektywnym i rygorystycznym podejściu** zapewniającym uwzględnienie wszystkich kluczowych aspektów WESA, w tym poszanowania praw podstawowych, zabezpieczeń ochrony dzieci uwzględniających najlepsze interesy i szczególne potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Informacje zebrane od różnych zainteresowanych stron zostaną poddane krytycznej ocenie zgodnie ze wspólną metodologią w drodze procedury pisemnej, spotkań i kontroli na miejscu. Włączone zostaną informacje prowadzące do sformułowania ustaleń i w razie potrzeby zostaną załączone do sprawozdania. Państwo członkowskie będzie miało możliwość przedstawienia uwag na temat ustaleń (zob. [7.2 Wnioski](#)).

5.2 Źródła informacji do celów monitorowania

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EUAA monitorowanie jest przeprowadzane na podstawie informacji dostarczonych przez dane państwo członkowskie, analizy informacji na temat sytuacji azylowej, o której mowa w art. 5, oraz kontroli wyrywkowej spraw. Ponadto EUAA może uwzględniać informacje udostępnione przez odpowiednie organizacje lub organy międzyrządowe – w szczególności UNHCR – oraz inne odpowiednie organizacje na podstawie ich wiedzy fachowej (art. 14 ust. 4), a także przez urzędników łącznikowych EUAA w państwach członkowskich (motyw 12, art. 7 ust. 4). Kontrole na miejscu (art. 14 ust. 5) przeprowadzane są w celu potwierdzenia zebranych informacji i w razie potrzeby zgromadzenia dodatkowych danych (zob. narzędzia na miejscu).

Informacje dostarczone przez państwo członkowskie

Monitorowanie jest prowadzone przede wszystkim na podstawie informacji dostarczonych przez dane państwo członkowskie (art. 14 ust. 4).

Informacje mogą być przekazywane w formie pisemnej lub ustnej. Jeśli chodzi o dane przekazywane w formie pisemnej, EUAA w porozumieniu z siecią monitorowania ustanowi standardowy **kwestionariusz dla państw członkowskich** do celów monitorowania, obejmujący obiektywne kryteria i uzupełniający informacje już dostępne dla Agencji. Więcej informacji: [6.1 Kwestionariusz dla państw członkowskich](#).

EUAA może również zbierać informacje poprzez organizację spotkań w ramach przygotowań lub podczas kontroli na miejscu.

W przypadku gdy inne zainteresowane strony są aktywnie zaangażowane jako podmioty wdrażające system azylowy lub system przyjmowania, np. w ramach delegowania uprawnień na inne podmioty, rozmieszczenia lub oddelegowania personelu przez organizacje lub organy międzyrządowe (np. UNHCR) lub agencje UE, partnerstwa z innymi zainteresowanymi stronami itp. EUAA może zwrócić się do tych partnerów wykonawczych o udzielenie dodatkowych informacji, kontaktując się z nimi w drodze spotkań, w razie potrzeby w porozumieniu z państwem członkowskim.

Informacje dostępne dla EUAA

EUAA stale gromadzi, analizuje i rozpowszechnia informacje na temat sytuacji azylowej w UE, zapewniając jednocześnie stałe wsparcie operacyjne (np. wymianę informacji, informacje i analizy, szkolenia, inne rodzaje pomocy technicznej itp.) EUAA wykorzysta już dostępne informacje stanowiące podstawę monitorowania, unikając powielania wniosków i wykorzystując istniejące procesy i prace.

W szczególności w rozporządzeniu w sprawie EUAA zauważono, że monitorowanie jest prowadzone m.in. na podstawie **analizy informacji dotyczących sytuacji w zakresie azylu w Unii, o której mowa w art. 5**. W związku z tym wyniki analiz i badań EUAA uzupełnią proces gromadzenia informacji do celów mechanizmu monitorowania, zmniejszając obciążenie dla państw członkowskich związane z powtarzaniem już dostarczonych informacji. Obejmuje to m.in. informacje i analizy dotyczące rozwoju sytuacji w dziedzinie azylu, uzyskane zwłaszcza ze sprawozdania na temat azylu, systemu informacji i dokumentacji, bazy danych orzecznictwa, „kto jest kim w dziedzinie ochrony międzynarodowej”, systemu aktualizacji sytuacji itp., analizy danych i badań, za pośrednictwem produktów analitycznych i badawczych, a także poprzez informacje wymieniane w ramach systemu wczesnego ostrzegania i gotowości (EPS) itp.

Dodatkowe informacje kontekstowe od odpowiednich zainteresowanych stron

Rozporządzenie stanowi, że EUAA może wziąć pod uwagę informacje dostępne od innych odpowiednich zainteresowanych stron, w tym:

UNHCR

W rozporządzeniu wyraźnie wskazano UNHCR jako źródło informacji.

Organizacje lub organy międzyrządowe

W rozporządzeniu przewidziano gromadzenie informacji od odpowiednich organizacji międzyrządowych⁶ ze szczególnym uwzględnieniem instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym agencji. EUAA nawiąże regularne kontakty z Komisją i odpowiednimi agencjami wymiaru

⁶ Organizacja międzyrządowa to organizacja złożona głównie z suwerennych państw lub innych organizacji międzyrządowych. Organizacje międzyrządowe są ustanawiane na mocy traktatu lub innego porozumienia, które działa jak statut tworzący grupę. Przykładami są Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Europy i Unia Europejska. Źródło: <https://www.informea.org/en/terms/intergovernmental-organization>.

sprawiedliwości i spraw wewnętrznych (takimi jak Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz Agencja Praw Podstawowych) w kontekście wymiany informacji do celów monitorowania.

Ponadto, jeśli w państwie członkowskim obecne są organizacje międzynarodowe zajmujące się obszarami migracji i azylu w państwach członkowskich objętych przeglądem, EUAA może dążyć do uzyskania dodatkowych informacji. Informacje mogą być gromadzone poprzez organizację spotkań lub w formie pisemnej.

Inne właściwe organizacje na podstawie ich wiedzy fachowej

Do *innych odpowiednich organizacji na podstawie ich wiedzy fachowej* należą krajowe niezależne organizacje lub organy, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Mogą one służyć jako dodatkowe źródła informacji. W związku z tym EUAA może zwracać się do odpowiednich organizacji lub organów o dodatkowe informacje do celów konkretnego działania w zakresie monitorowania oraz koordynować odpowiedni proces.

W przypadku gdy informacje zwrotne są wymagane w formie pisemnej, opracowany zostanie odpowiedni formularz dla zainteresowanych stron, zgodnie z obiektywnymi kryteriami w zależności od zakresu monitorowania.

Krajowe niezależne organizacje lub organy

Krajowe niezależne organizacje lub organy posiadające kompetencje w zakresie migracji i azylu, takie jak Krajowe Instytucje Praw Człowieka⁷ i Rzecznicy Praw Obywatelskich są również *właściwymi organizacjami*, z którymi EUAA może się konsultować *na podstawie ich wiedzy fachowej*, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w promowaniu i monitorowaniu skutecznego wdrażania międzynarodowych standardów praw człowieka na poziomie krajowym.

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego

W Unii Europejskiej społeczeństwo obywatelskie odgrywa ważną rolę w urzeczywistnianiu wartości wspólnych dla UE i jej państw członkowskich, określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Art. 11 ust. 2 TUE i art. 15 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) uznają dialog obywatelski i udział społeczeństwa obywatelskiego za narzędzia dobrego sprawowania rządów⁸.

Ponadto rola społeczeństwa obywatelskiego w wymianie informacji i gromadzeniu wiedzy została uznana w rozporządzeniu w sprawie EUAA (motyw 40, art. 50). W związku z tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie migracji i azylu są *właściwymi organizacjami na podstawie ich wiedzy fachowej*, które mogą dostarczyć cennych informacji. W związku z tym EUAA może zwracać się o dodatkowe informacje do organizacji społeczeństwa obywatelskiego działającej w dziedzinie

⁷ W [zasadach paryskich](#) ONZ dotyczących statusu krajowych instytucji zajmujących się promowaniem i ochroną praw człowieka określono minimalne międzynarodowe standardy tworzenia krajowych instytucji praw człowieka. Zob. więcej FRA, [Silne i skuteczne krajowe instytucje praw człowieka: wyzwania, obiecujące praktyki i możliwości](#), 21 stycznia 2021 r.; FRA, [aktualizacja z czerwca 2022 r. – NHRI accreditation status and mandates](#) [status akredytacji i mandaty krajowych instytucji praw człowieka], 29 czerwca 2022 r.

⁸ Zob. więcej FRA, [Ochrona przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w UE – najważniejsze ustalenia i opinie FRA](#) 19 sierpnia 2022 r.

ochrony międzynarodowej na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym, unijnym lub międzynarodowym.

W celu określenia kwalifikujących się organizacji społeczeństwa obywatelskiego kryteria załączone do [decyzji zarządu nr 111 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie ustanowienia i składu Forum Konsultacyjnego oraz warunków przekazywania informacji](#) będą stosowane przez analogię.

Ponadto, w celu dalszego zapewnienia przejrzystości procesu, organizacje społeczeństwa obywatelskiego dostarczające informacje do celów monitorowania powinny być:

- członkiem Forum Konsultacyjnego EUAA, lub
- wpisane do [rejestru służącego przejrzystości](#)⁹.

Zaproszenie do zgłaszania uwag przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego zostanie przesłane za pośrednictwem forum konsultacyjnego. Forum konsultacyjne może dalej rozpowszechniać informacje wśród innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, unijnym lub międzynarodowym i może zwracać uwagę EUAA na inne istotne informacje do celów monitorowania. Zgromadzone w ten sposób informacje zostaną poddane analizie, kontroli krzyżowej i ocenie krytycznej zgodnie z przyjętą metodologią.

⁹ Rejestr służący przejrzystości to baza danych zawierająca wykaz organizacji, które próbują wpływać na proces stanowienia prawa i wdrażania polityki przez instytucje UE. Rejestr pokazuje, jakie interesy są realizowane, przez kogo i przy użyciu jakich środków budżetowych. W ten sposób rejestr umożliwia kontrolę publiczną, dając obywatelom i innym grupom interesów możliwość śledzenia działalności lobbystów. Przeczytaj więcej tutaj: https://commission.europa.eu/about-european-commission/service-standards-and-principles/transparency/transparency-register_en

6 Narzędzia na potrzeby mechanizmu monitorowania

Aby zachować spójność i wiarygodność procesu monitorowania, stosuje się narzędzia monitorowania. Narzędzia te służą jako środki do kierowania monitorowaniem i zapewnienia, że są one prowadzone w znormalizowany sposób w różnych typach działań monitorujących.

W zależności od rodzaju i zakresu monitorowania, wykorzystane mogą zostać wszystkie narzędzia, lub niektóre z nich. W razie potrzeby dokonuje się odniesienia do możliwych adaptacji lub dostosowań elementów technicznych zgodnie z zakresem każdego monitorowania.

6.1 Kwestionariusz dla państw członkowskich

Zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie EUAA państwa członkowskie mają obowiązek udostępniać na wniosek EUAA informacje niezbędne do oceny obiektywnych kryteriów, uzupełniające informacje już dostępne Agencji.

Według zasad przewodnich monitorowanie EUAA ma być kompleksowe w odniesieniu do wszystkich aspektów WESA, ale jednocześnie ukierunkowane na ewentualne niedociągnięcia i obszary wymagające poprawy w danym państwie członkowskim. Wymaga to **zrównoważonego podejścia** między zakresem oceny a szczegółowością badania konkretnych tematów.

Celem kwestionariusza dla państw członkowskich jest zebranie wystarczających informacji, aby ocenić, czy spełnione są obiektywne kryteria, na podstawie których przeprowadza się monitorowanie. Kwestionariusz może zawierać pytania opisujące **sytuację wyjściową, proces lub wynik procesu**. Ponadto EUAA może zwrócić się do państwa członkowskiego o udostępnienie **dokumentów** i innych materiałów istotnych dla oceny obiektywnych kryteriów.

Procedura gromadzenia informacji za pośrednictwem kwestionariusza dla państw członkowskich

Kwestionariusz przeznaczony dla państw członkowskich można stosować we wszystkich rodzajach działań w zakresie monitorowania. W odniesieniu do monitorowania krajowego i tematycznego EUAA ustanawia **standardowy kwestionariusz dla państw członkowskich** w porozumieniu z siecią monitorowania. W ramach monitorowania *ad hoc* EUAA może opracować ukierunkowany kwestionariusz w zależności od zakresu monitorowania.

Aby **uniknąć powielania** działań po stronie państwa członkowskiego, EUAA w jak największym stopniu wykorzysta istniejące informacje ze źródeł, o których mowa w [rozdziale 5 Ramy gromadzenia i analizy informacji](#).

Kwestionariusz dla państw członkowskich będzie skierowany do **krajowych koordynatorów monitorowania**, z kopią do odpowiedniego **członka zarządu EUAA** i jego zastępców. Krajowy koordynator monitorowania będzie odpowiedzialny za rozesłanie kwestionariusza do odpowiednich krajowych zainteresowanych stron, zebranie odpowiedzi i terminowe przekazanie ich do EUAA.

W przypadku monitorowania krajowego i tematycznego państwa członkowskie będą informowane **z co najmniej dwumiesięcznym wyprzedzeniem**, kiedy kwestionariusz zostanie do nich wysłany, aby umożliwić im poinformowanie odpowiednich zainteresowanych stron, zaplanowanie i przygotowanie niezbędnych zasobów. Od momentu wysłania państwo członkowskie otrzyma **co najmniej trzy miesiące** w przypadku monitorowania krajowego i **co najmniej dwa miesiące** w przypadku monitorowania tematycznego, na **wypełnienie** kwestionariusza.

W kontekście monitorowania *ad hoc* nie można powiadamiać z wyprzedzeniem i można stosować krótsze ramy czasowe, jednak wystarczająco długie, aby państwo członkowskie było w stanie udzielić odpowiedzi.

Na podstawie wstępnych odpowiedzi i analizy wyrywkowej można poprosić o dalsze wyjaśnienia w odniesieniu do konkretnych pytań. **Dodatkowe pytania** można omówić z krajowym koordynatorem monitorowania lub przedłożyć państwu członkowskiemu w formie pisemnej, w którym to przypadku zostanie wyznaczony rozsądny termin na udzielenie odpowiedzi.

Państwa członkowskie proszone są o przesyłanie odpowiedzi i wszelkich dokumentów potwierdzających, w miarę możliwości, w języku angielskim, który jest językiem roboczym EUAA. Jeżeli państwo członkowskie nie jest w stanie dostarczyć dokumentów uzupełniających w języku angielskim, EUAA podejmie się ich przetłumaczenia.

Struktura

Aby ułatwić proces gromadzenia odpowiedzi na szczeblu krajowym, kwestionariusz na potrzeby monitorowania krajowego zostanie podzielony na sześć obszarów:

1. dostęp do procedury (sporządzenie, rejestracja sporządzenia i złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej);
2. określenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego;
3. procedura azylowa w pierwszej instancji;
4. przyjmowanie;
5. postępowania odwoławcze (druga instancja);
6. planowanie ewentualnościowe.

Aby jeszcze bardziej ułatwić wypełnianie kwestionariusza, EUAA w miarę możliwości załączy do każdego pytania **wszelkie istotne informacje zgromadzone już przez EUAA**, jak określono powyżej (zob. pkt 5.2 [Źródła informacji do celów monitorowania](#)), z pełnym poszanowaniem ram gromadzenia informacji, wraz ze źródłami. Umożliwi to państwu członkowskiemu w odpowiedzi na pytanie odniesienie się do dostępnych informacji poprzez uzupełnienie, skorygowanie lub aktualizację informacji lub potwierdzenie ich ważności.

6.2 Analiza wyrywkowa

Analiza wyrywkowa dostarcza jednego z rodzajów informacji, na podstawie których monitorowanie EUAA może się odbywać (art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EUAA) w celu wsparcia monitorowania krajowego, tematycznego lub monitorowania *ad hoc*.

Celem analizy wyrywkowej jest zapewnienie EUAA wglądu w sposób, w jaki procesy są wdrażane w konkretnych przypadkach dla określonego rodzaju administracyjnej procedury decyzyjnej. Poprzez analizy wyrywkowe EUAA zidentyfikuje wszelkie punkty, które wymagają dalszych wyjaśnień na piśmie lub podczas kontroli na miejscu. Celem jest dokonanie przeglądu różnych przypadków, które mogą dostarczyć wskazówek do dalszego monitorowania, a nie ustalenie próby reprezentatywnej dla całej populacji lub wykorzystanie próby do wyciągnięcia ogólnych wniosków.

Zgodnie z motywem (21) rozporządzenia w sprawie EUAA „[w]yrywkowa analiza poszczególnych przypadków pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień państw członkowskich do podejmowania decyzji w sprawie poszczególnych wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej i powinna być przeprowadzana z pełnym poszanowaniem zasady poufności.” EUAA nie dokonuje ponownej oceny indywidualnych okoliczności sprawy.

Analiza wyrywkowa skupi się na następujących pytaniach:

- Czy przy podejmowaniu decyzji w konkretnym wniosku lub danej sprawie oceniono wszystkie istotne kryteria prawne zawarte w odpowiednich dyrektywach i rozporządzeniach?
- Czy przy podejmowaniu decyzji w konkretnym wniosku lub danej sprawie przestrzegano wszystkich przepisów proceduralnych zawartych w odpowiednich dyrektywach i rozporządzeniach?
- Czy przestrzegano wszystkich istotnych terminów i czy procesy, w ramach których podjęto decyzję, były skuteczne?

Szczególne uwagi zostaną zwrócone na to, czy **specjalne potrzeby proceduralne lub potrzeby w zakresie przyjmowania** zostały zidentyfikowane i odpowiednio uwzględnione; oraz czy **zasada poufności i ochrona danych osobowych** były przestrzegane podczas rozpatrywania sprawy.

W kontekście monitorowania krajowego analizy wyrywkowe będą zwykle przeprowadzone w czasie przewidzianym na udzielenie przez państwo członkowskie odpowiedzi na kwestionariusz i na długo przed kontrolą na miejscu.

Na etapie początkowym przeprowadza się konsultacje z państwami członkowskimi w sprawie kontroli wyrywkowych, zwłaszcza w sprawie dokładnej konfiguracji (procedur) i składu analizy wyrywkowej.

Rodzaje spraw, które będą podlegać analizie wyrywkowej

Motyw (21) rozporządzenia w sprawie EUAA stanowi, że „[w]łaściwe jest, by wyrywkowa analiza poszczególnych przypadków dotyczyła wybranych pozytywnych i negatywnych decyzji, obejmujących konkretny okres oraz odnoszących się do aktualnie kontrolowanego aspektu WESA. Właściwe jest

oparcie wyrywkowej analizy poszczególnych przypadków na obiektywnych wskazówkach, takich jak wskaźniki przyznawania azylu”.

Przypadki będące przedmiotem analizy wyrywkowej są określone w głównych decyzjach administracyjnych podjętych przy wdrażaniu WESA. Analizy wyrywkowe mogą obejmować w szczególności następujące rodzaje decyzji:

1. Procedury w ramach systemu dublińskiego, w tym decyzje o przekazaniu i decyzje w sprawie wniosków o wtórne przyjęcie i przejęcie;
2. Rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej:
 - a) Procedura zwykła;
 - b) Procedura badania dopuszczalności;
 - c) Procedura prowadzona w trybie przyspieszonym;
 - d) Procedura graniczna;
 - e) Wnioski w oczywisty sposób bezzasadne;
3. Zakończenia, ograniczenia lub odmowy udzielenia wsparcia w zakresie przyjmowania;
4. Cofnięcie statusu ochrony międzynarodowej;
5. Zatrzymanie zgodnie z art. 8 dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania (wersja przekształcona).

Dokładna konfiguracja spraw do przeanalizowania będzie zależeć od rodzajów procedur wdrożonych w państwie członkowskim, składu spraw w państwie członkowskim i możliwych punktów godnych uwagi w oparciu o informacje, którymi już dysponuje EUAA.

Szczególną uwagę zwraca się na przypadki dzieci bez opieki.

Skład akt sprawy

Analizie wyrywkowej będą podlegać różne elementy poszczególnych akt sprawy. W szczególności:

- indywidualna decyzja;
- wszystkie elementy dotyczące podjętych kroków proceduralnych, również w odniesieniu do przestrzegania gwarancji proceduralnych;
- elementy, które zostały wzięte pod uwagę w celu podjęcia tej decyzji.

W zależności od rodzaju procedury administracyjnej, w ramach której podejmowana jest decyzja, akta sprawy mogą składać się np. z formularzy rejestracyjnych, stenogramów rozmów, odpowiednich informacji o kraju pochodzenia (COI)¹⁰, oceny podatności na zagrożenia i uzasadnionej decyzji.

Dokumenty, które są niejawnne, nie powinny być udostępniane EUAA jako część akt sprawy.

¹⁰ Jeżeli informacje o kraju pochodzenia są publicznie dostępne, wystarczy podać odniesienia do odpowiedniego źródła.

Zakres kontroli

Biorąc pod uwagę dostępne zasoby i cykl programu monitorowania, średnio w każdym państwie zbadanych zostanie ogółem 50 przypadków. Dokładna liczba może się różnić w zależności od liczby spraw w danym państwie członkowskim. Co do zasady każda decyzja administracyjna jest liczona jako jedna sprawa. W przypadku gdy jedna decyzja obejmuje więcej niż jedną osobę dorosłą bądź jedno lub więcej dzieci pozostających na utrzymaniu, będzie ona nadal liczona jako jedna decyzja.

Metoda doboru losowego

Wybór przypadków do analizy odbywa się w drodze doboru losowego.

EUAA może określić kryteria filtrowania spraw na przykład na podstawie krajów pochodzenia, wskaźników przyznawania azylu,¹¹ płci głównej osoby ubiegającej się o azyl lub statusu dziecka bez opieki, z uwzględnieniem funkcji krajowego systemu zarządzania aktami sprawy.

W przypadku każdego rodzaju decyzji EUAA zwróci się do państwa członkowskiego o udostępnienie wykazu numerów spraw, w których decyzja została podjęta w ciągu ostatnich sześciu miesięcy (okres ten może zostać przedłużony do jednego roku w przypadku administracji obsługujących mniejszą liczbę spraw). Numery spraw mogą odnosić się do liczby spraw, w których zapada decyzja lub indywidualnego numeru głównego lub głównego wnioskodawcy, w sprawie którego została podjęta decyzja. W przypadku, gdy państwo członkowskie zgłosi, że taki wykaz może zawierać niemożliwą do zarządzania liczbę spraw, EUAA dodatkowo zawęzi kryteria filtrowania spraw.

Następnie EUAA wybiera losowo z wykazu przypadki, które będą przedmiotem analizy wyrywkowej.

Ochrona danych osobowych i wymiana plików do celów analizy wyrywkowej

Zgodnie z art. 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA Agencja „przetwarza dane osobowe jedynie w koniecznym zakresie i do poniższych celów: [...] b) przeprowadzania kontroli wyrywkowych do celów monitorowania, o którym mowa w art. 14” oraz art. 31 ust. 2 tego samego rozporządzenia „przetwarzanie danych osobowych odbywa się zgodnie z zasadą proporcjonalności i jest ściśle ograniczone do danych osobowych niezbędnych do celów”.

Zasadnicze znaczenie dla kontroli wyrywkowych będzie miało przestrzeganie niezbędnych zabezpieczeń ochrony danych.

Państwa członkowskie mogą utajnić w aktach sprawy imię i nazwisko wnioskodawcy lub bezpośrednich członków rodziny, a także wszelkie inne dane umożliwiające identyfikację takich osób. Państwa członkowskie mogą również ukryć lub usunąć dane dotyczące personelu pracującego (urzędników prowadzących postępowania, tłumaczy ustnych itp.). Należy jednak zachować dane osobowe, które są niezbędne do odpowiedniego przeprowadzenia analizy wyrywkowej.

Udostępnianie EUAA akt spraw z państwa członkowskiego może odbywać się za pośrednictwem zaszyfrowanej poczty elektronicznej, zabezpieczonej platformy lub poprzez przeglądanie akt sprawy na miejscu, według uznania państwa członkowskiego.

¹¹ Zob. motyw 21 rozporządzenia w sprawie EUAA.

EUAA opracuje platformę wymiany plików, aby umożliwić bezpieczną wymianę akt spraw, przy jednoczesnym zminimalizowaniu ryzyka wszelkich naruszeń ochrony danych (między innymi poprzez szyfrowanie między klientem a serwerem, uwierzytelnianie wieloskładnikowe, funkcje audytu i zarządzanie dostępem użytkowników na zasadzie ograniczonego dostępu).

Po otrzymaniu akt sprawy EUAA dodatkowo ograniczy wszelkie dane osobowe, które nie są potrzebne do analizy wyrywkowej.

W razie potrzeby EUAA przekaze państwu członkowskiemu wykaz wszystkich pracowników, którzy będą mieli dostęp do poszczególnych akt.

Po zakończeniu monitorowania wszystkie przekazane dane osobowe zostaną usunięte z plików i folderów przechowywanych przez EUAA, a państwo członkowskie zostanie o tym powiadomione.

Ustalenia dotyczące tłumaczeń

Państwa członkowskie mogą udostępniać EUAA wybrane akta spraw w oryginalnym języku.

Biorąc pod uwagę stosunkowo dużą liczbę przypadków, które zostaną przeanalizowane, EUAA zbada możliwość przeprowadzenia tłumaczenia za pośrednictwem eTranslation, narzędzia do tłumaczenia maszynowego udostępnionego przez Komisję. eTranslation jest to narzędzie będące stanie tłumaczyć dokumenty na wszystkie 24 języki urzędowe UE. Jest ono dostępne dla instytucji UE i innych kwalifikujących się organów za pośrednictwem bezpiecznego połączenia internetowego. Nie udostępnia się żadnych danych osobom trzecim. eTranslation przetwarza tekst w wielu różnych formatach (.doc, .docx, .pdf, .odt, .ott, .rtf, .txt, .xml, .html itp.).

W przypadku dokumentów, których nie można przetworzyć za pomocą narzędzia eTranslation, lub fragmentów, w których narzędzie to daje niewystarczająco jasne wyniki, lub gdy analitycy przykładowych spraw stwierdzą niedociągnięcia, EUAA zapewni dodatkowe usługi tłumaczeniowe, które są potrzebne do celów analizy wyrywkowej. Ponadto, w przypadku konsultacji akt sprawy na miejscu, EUAA zapewni tłumacza. EUAA skontaktuje się z państwem członkowskim, aby w razie potrzeby poprosić o wyjaśnienia, np. odnośnie do stosowanej terminologii.

6.3 Narzędzia służące do przeprowadzenia kontroli na miejscu

Podczas kontroli na miejscu członkowie zespołu ekspertów będą gromadzić dodatkowe informacje i weryfikować wszystkie zebrane informacje za pomocą wymienionych poniżej narzędzi i działań.

Spotkania z państwem członkowskim

Podczas kontroli na miejscu zorganizowane zostaną spotkania z władzami krajowymi na szczeblu centralnym i regionalnym/lokalnym. W szczególności odbędą się następujące spotkania z udziałem wszystkich organów krajowych obecnych na szczeblu centralnym:

- **spotkanie wprowadzające** na początku kontroli na miejscu w celu przedstawienia szczegółowego programu kontroli na miejscu i jej głównych założeń, wymiany informacji, wyjaśnienia warunków pracy i organizacji zespołu ekspertów, aktualizacji szczegółowych informacji na temat miejsc do odwiedzenia, m.in. budzących wątpliwości punktów zidentyfikowanych w trakcie analizy dokumentów przygotowawczych otrzymanych przed kontrolą na miejscu, kluczowych kwestii do wyjaśnienia podczas kontroli na miejscu oraz, w razie potrzeby, omówienia możliwego dostosowania programu i ewentualnego dostosowania w oparciu o potrzeby i powstałe ograniczenia zarówno po stronie EUAA, jak i państw członkowskich, itp.
- pod koniec kontroli zorganizowane zostanie **spotkanie zamykające** w celu poinformowania o działaniach, które miały miejsce podczas kontroli, wyjaśnienia wszelkich sprzecznych informacji i usunięcia wszelkich luk informacyjnych, poinformowania państwa członkowskiego o niezbędnych działaniach następczych w ramach przygotowania ustaleń (np. złożenie dodatkowej dokumentacji na piśmie) oraz o dalszych krokach. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EUAA państwo członkowskie zostanie wezwane do przedstawienia uwag na temat ustaleń.

W razie potrzeby planowane są dodatkowe spotkania. W stosownych przypadkach podobne podejście będzie stosowane w odniesieniu do kontroli na szczeblu regionalnym lub lokalnym. Zespół ekspertów jest przez cały czas związany odpowiednimi przepisami dotyczącymi ochrony danych i poufności zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EUAA i mającymi zastosowanie ramami.

Spotkania z innymi zainteresowanymi stronami istotnymi dla stosowania WESA

Spotkania z innymi zainteresowanymi stronami, które są istotne dla stosowania WESA, jeżeli zespół ekspertów uzna to za konieczne, są organizowane na warunkach określonych w ramach gromadzenia informacji.

Obserwacje

Obserwacja odpowiednich procedur roboczych, praktyk i obiektów, umożliwiającą zebranie bezpośrednich informacji na temat praktycznego wdrożenia różnych procedur i warunków panujących w obiektach państw członkowskich.

Członkowie zespołów ekspertów nie powinni przerywać ani utrudniać pracy urzędników i innych pracowników, a pytania należy zadawać dopiero po zakończeniu przez urzędników/pracowników jakichkolwiek bieżących zadań. Odwiedzając obiekty lub organy, należy zawsze przestrzegać prywatności gości lub wnioskodawców. W przypadku, gdy obserwacja ma charakter indywidualny, wnioskodawca powinien wyrazić zgodę w zakresie udostępniania oświadczeń lub danych osobowych (np. rejestracja).

Obserwacje mogą być rejestrowane przez ekspertów, a notatki przechowywane w celach informacyjnych do czasu zakończenia monitorowania. Zdjęcia można wykorzystać w celu poparcia uwag, z należyтым uwzględnieniem ograniczeń krajowych i za zgodą danego państwa członkowskiego lub osób „zgodnie z obowiązującymi unijnymi i krajowymi przepisami o ochronie danych”. W takim przypadku do rejestrowania i przechowywania informacji będzie wykorzystywany sprzęt EUAA (korzystanie z prywatnych telefonów nie jest dozwolone).

Rozmowy

EUAA będzie współpracować z danym państwem członkowskim w celu wyłonienia odpowiedniego personelu posiadającego wiedzę fachową odpowiednią do celów monitorowania. Sposoby przeprowadzania rozmów z odpowiednimi pracownikami lub osobami niebędącymi urzędnikami oraz stronami trzecimi będą dalej omawiane w ramach sieci monitorowania.

Jeżeli do celów kontroli na miejscu wymagane będą informacje zwrotne lub doświadczenia osób ubiegających się o azyl, zostaną one zgromadzone za pomocą specjalnych anonimowych narzędzi, takich jak ankiety lub pośrednicy.

Gromadząc niezbędne informacje, eksperci powinni ograniczyć się do obiektywnych danych, bez zadawania sugestyjnych lub prowokacyjnych pytań. Rozmowy i dyskusje będą prowadzone z zachowaniem szacunku i profesjonalizmu oraz w duchu współpracy.

Pytania oparte na scenariuszach

Pytania oparte na scenariuszach jako narzędzie uzupełniające służące do gromadzenia dodatkowych informacji na temat procesów i praktyk stosowanych przez urzędników państw członkowskich w określonych sytuacjach istotnych z punktu widzenia obiektywnych kryteriów, przy jednoczesnym uwzględnieniu stanowiska urzędników i obszaru specjalizacji. Celem jest lepsze zrozumienie procedur mających zastosowanie w konkretnych przypadkach (np. zwiększona liczba przyjazdów) i kierowanie się nimi, a nie spekulowanie na temat indywidualnych przypadków.

Dodatkowa dokumentacja lub informacje

Zespół ekspertów może zapoznać się z odpowiednią niezbędną dokumentacją, w tym krajowymi i wewnętrznymi wytycznymi i instrukcjami, rejestrami i (częściami) systemu zarządzania aktami sprawy, w zakresie wymaganym do celów monitorowania. Przestrzegana będzie klasyfikacja dokumentów nadana przez dane państwo członkowskie.

Państwa członkowskie będą miały możliwość dostarczenia dodatkowych informacji na temat wszelkich nierozstrzygniętych kwestii po kontroli na miejscu w uzgodnionym terminie.

Jeżeli po kontroli na miejscu konieczne będą dodatkowe wyjaśnienia, wniosek zostanie skierowany do państwa członkowskiego w formie pisemnej przed zakończeniem kontroli i nie później niż trzy dni po jej zakończeniu. W zależności od złożoności pytania uzgodniono rozsądne ramy czasowe na przekazanie informacji zwrotnych przez państwa członkowskie.

Dostęp do informacji niejawnych

Dostęp do istotnych informacji niejawnych należy przyznać członkom zespołu posiadającym odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez właściwy organ. Poufne poświadczenie bezpieczeństwa UE lub podobne krajowe poświadczenie bezpieczeństwa powinno być postrzegane jako odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa w tym kontekście. W stosownych przypadkach

oczekuje się, że członkowie zespołu ekspertów przedstawią swoje poświadczenia bezpieczeństwa w ramach przygotowań do kontroli. EUAA jest związana przepisami bezpieczeństwa dotyczącymi ochrony informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych, o których mowa w art. 65 rozporządzenia w sprawie EUAA.

7 Formułowanie wniosków i zaleceń z monitorowania

Rozporządzenie w sprawie EUAA określa ramy finalizacji ustaleń, zaleceń i dalszych działań następczych (art. 15 ust. 3, art. 15 ust. 4 i motyw 20).

W ramach każdego monitorowania „dyrektor wykonawczy przesyła wnioski z monitorowania danemu państwu członkowskiemu, w celu przedstawienia uwag, w tym, w stosownym przypadku, wskazania swoich potrzeb”. Państwa członkowskie przedstawiają uwagi zgodnie z rozporządzeniem.

Po zastąpieniu rozporządzenia (UE) nr 604/2013 (rozporządzenie Dublin III), zgodnie z art. 73 rozporządzenia w sprawie EUAA („klauzula o początku stosowania przepisów”), „dyrektor wykonawczy, zgodnie z art. 15 ust. 4, na podstawie ustaleń, o których mowa w art. 15 ust. 3, i z uwzględnieniem uwag danego państwa członkowskiego oraz w porozumieniu z Komisją, sporządza projekt zaleceń”. Państwo członkowskie przedstawia uwagi w terminach przewidzianych w rozporządzeniu, jak przedstawiono poniżej.

7.1 Sprawozdanie z monitorowania

Aby zapewnić wszechstronną ocenę i zwiększyć przejrzystość stosowanej metodologii i narzędzi, z każdego monitorowania zostanie przygotowane sprawozdanie.

Sprawozdanie z monitorowania powinno być jasne, oparte na dowodach, identyfikować możliwe niedociągnięcia i skupiać się na udoskonaleniach i zwiększaniu efektywności operacyjnego i technicznego stosowania WESA. Sprawozdanie z monitorowania powinno być krótkie i zwięzłe i powinno koncentrować się na niedociągnięciach mających znaczący wpływ na operacyjne i techniczne stosowanie WESA oraz podkreślać obszary, w których należy wprowadzić istotne ulepszenia, a także dobre praktyki.

Sprawozdanie z monitorowania będzie mieć ustrukturyzowany format obejmujący:

- **podsumowanie:** podkreśla kluczowe zmiany, ustalenia i postępy poczynione od czasu sporządzenia poprzednich sprawozdań;
- **wprowadzenie:** obejmuje kontekst i cel sprawozdania, w tym ogólny opis monitorowania EUAA, skład zespołu ekspertów, politykę rozpowszechniania informacji oraz odpowiednie zastrzeżenia;
- **zakres, metody i ramy czasowe monitorowania,** tj. ramy gromadzenia i analizy informacji na potrzeby monitorowania, opis narzędzi monitorowania wykorzystywanych w ramach konkretnego działania (np. analiza wyrywkowa, kwestionariusz monitorowania, zainteresowane strony, które przekazały informacje), przegląd kontroli na miejscu ze wskazaniem spotkań odbytych z organami państw członkowskich i innymi zainteresowanymi stronami;
- **ustalenia:** odnoszą się do wyniku oceny przeprowadzonej w celu zidentyfikowania elementów lub obszarów wymagających poprawy w celu stopniowego osiągnięcia pełnej realizacji obiektywnych kryteriów, wskazania możliwych środków zaradczych, tam gdzie jest to wykonalne, a także wszelkich zidentyfikowanych dobrych praktyk;
- **zakończenie** podsumowuje kolejne kroki i działania następcze.

Sprawozdanie z monitorowania będzie zawierać, w razie potrzeby

- **podziękowania** dla organizacji, które przekazały informacje do sprawozdania;
- **odniesienia** do źródeł wykorzystanych w sprawozdaniu.

Załączniki będą zawierać wszelkie istotne materiały, które zespół ekspertów uzna za niezbędne do wsparcia oceny lub opracowania ustaleń lub dokumentów uzupełniających.

7.2 Wnioski

Na podstawie tej oceny opracowywane są ustalenia zgodnie z metodologią monitorowania. Każde ustalenie ocenia się z uwzględnieniem jego wpływu na funkcjonowanie WESA.

Opracowywanie ustaleń

Ustalenia z wszystkich działań monitorujących powinny być krótkie i zwięzłe i koncentrować się na niedociągnięciach, problemach i zidentyfikowanych obszarach wymagających poprawy. W stosownych przypadkach zidentyfikowane zostaną również dobre praktyki. Ustalenia zawarte w sprawozdaniu można uporządkować tematycznie według kluczowych elementów lub głównych etapów WESA.

Wyniki są poparte analizą opartą na dowodach. Każde ustalenie przedstawiono z jasnym opisem niedociągnięć i wyzwań, popartym odpowiednimi dowodami, oraz odniesieniem do metodologii zastosowanej do jego identyfikacji.

Ustalenia będą obejmować, w miarę możliwości, wskazówki dotyczące ewentualnych usprawnień niezbędnych do usunięcia wszelkich niedociągnięć stwierdzonych podczas oceny, z uwzględnieniem krajowej organizacji każdego państwa członkowskiego oraz wskazanie priorytetów dla danego państwa członkowskiego dotyczące wpływu na funkcjonowanie WESA. Może to służyć jako podstawa do zaleceń.

Wstępne ustalenia powinny zostać omówione przez zespół ekspertów w celu osiągnięcia wspólnego porozumienia.

Proces konsultacji z danym państwem członkowskim

Zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUAA dyrektor wykonawczy przesyła wyniki monitorowania danemu państwu członkowskiemu w celu przedstawienia uwag, w tym, w stosownych przypadkach, wskazania swoich potrzeb. Państwa członkowskie mają jeden (1) miesiąc od daty otrzymania ustaleń na przedstawienie uwag. Ma to zastosowanie do wszystkich rodzajów monitorowania.

Uwagi państwa członkowskiego bierze się pod uwagę przy finalizacji ustaleń. W przypadku gdy EUAA lub państwo członkowskie uznają to za konieczne (np. ze względu na obszerność informacji w celu

pełnego przedstawienia stanowiska organów krajowych), uwagi państw członkowskich zostaną również włączone do załączników do sprawozdania jako odrębny dokument.

W przypadku monitorowania tematycznego projekty ustaleń będą przekazywane indywidualnie każdemu państwu członkowskiemu w celu uzyskania od niego uwag, jak określono w art. 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EUAA. Od momentu wejścia w życie art. 15 ust. 4–8 rozporządzenia w sprawie EUAA sporządza się jeden raport końcowy obejmujący wszystkie ustalenia dla państw członkowskich w celu zapewnienia spójnego i kompleksowego podejścia zgodnego z zakresem monitorowania tematycznego oraz potrzebą horyzontalnej koordynacji i działań. Do czasu wejścia w życie tego etapu EUAA będzie przedstawiać zarządowi ustalenia tematyczne bez odniesienia do konkretnych niedociągnięć w poszczególnych państwach członkowskich, chyba że postanowiono inaczej.

7.3 Zalecenia

Zgodnie z art. 15 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EUAA „[d]yrektor wykonawczy na podstawie wniosków i po uwzględnieniu uwag danego państwa członkowskiego oraz w konsultacji z Komisją sporządza projekt zaleceń. Projekt zaleceń określa środki do podjęcia przez dane państwo członkowskie, w tym w razie konieczności przy pomocy Agencji, a także terminy podjęcia przez dane państwo członkowskie wszelkich środków koniecznych do wyeliminowania niedociągnięć lub problemów ze zdolnością i gotowością zidentyfikowanych podczas monitorowania.” Dane państwo członkowskie powinno mieć możliwość wystąpienia do Agencji o pomoc w realizacji zaleceń oraz może wystąpić o specjalne wsparcie finansowe z odpowiednich unijnych instrumentów finansowych (motyw 20).

Projektom zaleceń nadaje się priorytet w zależności od ich pilności i potencjalnego wpływu na funkcjonowanie WESA.

Proces konsultacji z danym państwem członkowskim

Zgodnie z art. 15 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EUAA „[d]yrektor wykonawczy przesyła projekt zaleceń danemu państwu członkowskiemu. W przypadku monitorowania krajowego i tematycznego dane państwo członkowskie ma jeden miesiąc od daty otrzymania projektu zaleceń na przedstawienie uwag w tym zakresie.

W przypadkach, o których mowa w art. 15 ust. 2 [monitorowanie *ad hoc*], dane państwo członkowskie przedstawia swoje uwagi w terminie piętnastu (15) dni”.

Przyjęcie i działania następne

Po uwzględnieniu uwag danego państwa członkowskiego dyrektor wykonawczy przedkłada zarządowi ustalenia i projekt zaleceń. Zarząd przyjmuje zalecenia w drodze decyzji dwóch trzecich swoich członków uprawnionych do głosowania.

Po przyjęciu zaleceń przez zarząd państwo członkowskie w razie potrzeby opracuje plan działania dotyczący wdrożenia zaleceń i udostępni go EUAA. W planie działania szczegółowo określone zostaną środki i harmonogram. EUAA może wspierać państwo członkowskie w tym zakresie. Państwo członkowskie będzie okresowo składać EUAA sprawozdania z postępów w realizacji planu działania zgodnie ze wskazanym harmonogramem i zgodnie z art. 4 rozporządzenia w sprawie EUAA. W tym celu mogą być organizowane dwustronne spotkania między EUAA a państwem członkowskim. EUAA będzie składać sprawozdania Komisji. Zarząd będzie regularnie informowany o postępach we wdrażaniu zaleceń.

Dalsze działania podejmowane przez Komisję w przypadku, gdy państwo członkowskie nie wdroży w wyznaczonym terminie środków określonych w zaleceniach Agencji, co będzie miało poważne konsekwencje dla funkcjonowania WESA, szczegółowo opisano w art. 15 ust. 4–8 rozporządzenia w sprawie EUAA.

7.4 Polityka rozpowszechniania sprawozdania z monitorowania

Status klasyfikacji sprawozdań z monitorowania zostanie określony zgodnie z decyzją (UE, Euratom) 2015/443¹². W żadnym wypadku jednak sprawozdanie z monitorowania jako takie nie będzie przeznaczone do rozpowszechniania publicznego.

W przypadku wniosków o publiczny dostęp, w zależności od zakresu i mających zastosowanie ram prawnych, Agencja odpowiednio konsultuje się z danym państwem członkowskim lub informuje je o tym¹³.

Aby zwiększyć przejrzystość, EUAA, w porozumieniu z państwem członkowskim, opracuje podsumowanie przedstawiające realizację monitorowania, główne obszary ustaleń i zalecenia do publicznego rozpowszechniania. Podsumowanie to może zostać udostępnione w języku urzędowym (językach urzędowych) państwa członkowskiego.

Opracowanie szablonu podsumowania zostanie następnie skonsultowane z państwami członkowskimi za pośrednictwem sieci monitorowania.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32015D0443>.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1049/2001 z 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. L 145 z 31.5.2001.

8 Aspekty proceduralne działań w zakresie monitorowania

8.1 Reguły i zasady dotyczące powoływania zespołów ekspertów

8.1.1 Skład zespołów ekspertów

Dyrektor wykonawczy EUAA jest odpowiedzialny za powoływanie zespołów ekspertów (art. 47 ust. 5 lit. p)), w skład których wchodzi eksperci z personelu Agencji, Komisji oraz, w razie potrzeby, państw członkowskich i, w charakterze obserwatorów, UNHCR. Niemniej jednak nieobecność obserwatora UNHCR nie uniemożliwia zespołom wykonywania ich zadań (motyw 24).

Personel EUAA

Zespoły ekspertów składają się głównie z personelu Agencji. Agencja podejmuje się ogólnej odpowiedzialności i koordynacji zespołów ekspertów, jak również niezbędnych przygotowań.

Komisja Europejska

Komisja uczestniczy w zespołach ekspertów zgodnie z orientacyjną proponowaną strukturą przedstawioną poniżej. Wszelkie koszty związane z uczestnictwem w zespole ekspertów pokrywa Komisja. EUAA może koordynować organizację podróży w celu przeprowadzenia kontroli na miejscu w państwach członkowskich, zwłaszcza zakwaterowania i transferów wewnętrznych.

Eksperci z państw członkowskich

Zgodnie z rozporządzeniem zespół ekspertów składa się, w razie potrzeby, z ekspertów z państw członkowskich. Chociaż mechanizm monitorowania EUAA nie jest pomyślany jako proces wzajemnej oceny, EUAA wspiera aktywne zaangażowanie ekspertów z państw członkowskich w zespoły ekspertów. Aby ułatwić nominowanie ekspertów do zespołów, zostanie ustanowiony wykaz ekspertów z państw członkowskich do celów monitorowania (zwany dalej „wykazem ekspertów do celów monitorowania”), który przedstawiono poniżej (zob. [8.1.4 Utworzenie wykazu ekspertów do celów monitorowania](#)). Zespoły ekspertów mogą wykonywać swoje zadania również pod nieobecność ekspertów z państw członkowskich.

Eksperci z państw członkowskich uczestniczą w działaniach monitorujących we własnym imieniu, a nie jako przedstawiciele swoich państw członkowskich. W związku z tym podczas prowadzenia działań monitorujących nie powinni zwracać się do swoich państw członkowskich o poradę lub wskazówki.

Procedura wyboru ekspertów, którzy mają zostać przypisani do wykazu ekspertów państw członkowskich na potrzeby monitorowania, w tym tworzenie wykazu i zarządzanie nim, zwrot kosztów związanych z delegacją, procedura nominowania i wyznaczania ekspertów w ramach monitorowania, poufność, działania ekspertów państw z członkowskich po nominacji i dane osobowe są szczegółowo określone w decyzji dyrektora wykonawczego.

Zwrot kosztów będzie ograniczony do czasu spędzonego na szkoleniach, kontroli na miejscu oraz ewentualnych prac przygotowawczych i następczych wykonywanych w siedzibie EUAA, natomiast koszty związane z pracą wykonywaną zdalnie z państw członkowskich nie podlegają zwrotowi¹⁴.

Obserwatorzy UNHCR

Biuro UNHCR uczestniczy w zespołach ekspertów w charakterze obserwatora zgodnie z przedstawioną poniżej orientacyjną proponowaną strukturą. Zespoły ekspertów mogą wykonywać swoje zadania również pod nieobecność obserwatorów UNHCR.

EUAA pokrywa koszty związane z delegacją, czasem spędzonym podczas kontroli na miejscu oraz ewentualnymi pracami przygotowawczymi i następczymi wykonanymi w siedzibie EUAA, natomiast koszty prac wykonywanych zdalnie nie podlegają zwrotowi. Kwestie te szczegółowo opisano w decyzji dyrektora wykonawczego.

8.1.2 Struktura i wielkość zespołów ekspertów

Struktura i wielkość zespołów zależą od rodzaju i zakresu monitorowania w następujący sposób.

Monitorowanie w poszczególnych krajach

Zespół ekspertów do celów monitorowania konkretnych państw jest koordynowany przez urzędnika wysokiego szczebla EUAA działającego w charakterze **koordynatora krajowego EUAA ds. monitorowania**.

Aby odpowiednio uwzględnić szeroki zakres wiedzy specjalistycznej wymaganej do monitorowania, ale także w celu sprawniejszego zarządzania obciążeniem pracą, krajowy zespół monitorujący zostanie zorganizowany w określonych **podzespołach tematycznych** składających się z ekspertów w dziedzinie **azylu i przyjmowania**.

Każdy podzespół jest koordynowany przez **kierownika tematycznego EUAA** dysponującego odpowiednią wiedzą fachową.

Rys 3. Schematyczna prezentacja podzespołów ds. monitorowania

Źródło: EUAA

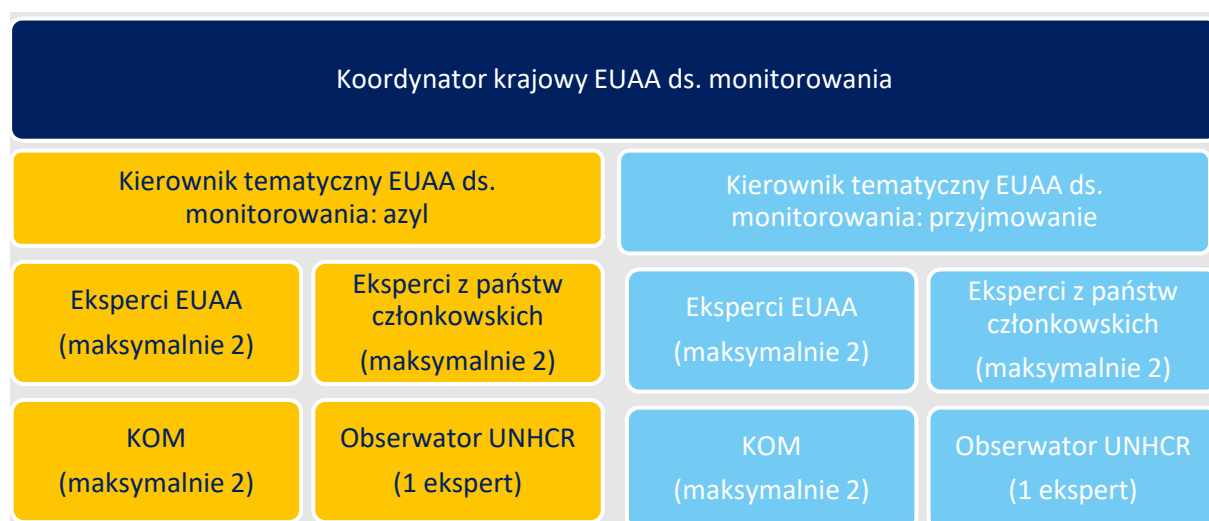
¹⁴ Podobnie jak w przypadku udziału państw członkowskich w zespołach opracowujących sprawozdania, przewodniki i narzędzia EUAA oraz w zespołach wsparcia w dziedzinie azylu.

Orientacyjna wielkość zespołu może wahać się od czterech do siedemnastu ekspertów. W razie potrzeby EUAA może dodatkowo w sposób proporcjonalny dostosować wielkość zespołu.

Orientacyjnie, zespół ekspertów monitorujących dany kraj może składać się z następujących osób:

- od trzech do siedmiu pracowników EUAA, w tym koordynatora krajowego EUAA ds. monitorowania i dwóch kierowników tematycznych;
- od jednego do czterech ekspertów z Komisji;
- maksymalnie czterech ekspertów z państw członkowskich, w zależności od ogólnej wielkości zespołu;
- maksymalnie dwóch ekspertów UNHCR w charakterze obserwatorów.

Rys 4. Orientacyjna prezentacja zespołu ekspertów do monitorowania kraju

Źródło: EUAA

EUAA zachowuje elastyczność w odniesieniu do wielkości zespołów monitorujących ekspertów w celu zwiększenia skuteczności i zmniejszenia obciążenia administracyjnego.

EUAA określi i dostosuje wielkość zespołu monitorującego w zależności od potrzeb i wyzwań związanych z każdym monitorowaniem, wielkości państwa członkowskiego, które ma być monitorowane i przepływów migracyjnych mających miejsce w nim, złożoności systemu azylowego/systemu przyjmowania, a także liczby lokalizacji, które mają być objęte kontrolą na miejscu.

Biorąc pod uwagę liczbę państw i działań w zakresie monitorowania tematycznego planowanych każdego roku, EUAA określi skład zespołu ekspertów przed każdym działaniem i powiadomi o tym dane państwo członkowskie. Każdy zespół ekspertów może otrzymać wsparcie dodatkowego personelu EUAA nadzorującego logistykę, przygotowania, usługi tłumaczenia ustnego itp.

Monitorowanie *ad hoc*

Powyższy skład zespołu zostanie dostosowany zgodnie z konkretnym celem, w zależności od poważnych obaw zidentyfikowanych przez EUAA lub Komisję, obejmujących w całości lub w części obszary objęte przeglądem zgodnie z obiektywnymi kryteriami.

Monitorowanie tematyczne

Zespół ekspertów do celów monitorowania tematycznego jest koordynowany przez wyższego rangą pracownika EUAA pełniącego funkcję koordynatora tematycznego. Ponadto skład zespołu ekspertów będzie potencjalnie następujący:

- od trzech do sześciu pracowników EUAA, w tym koordynatora EUAA ds. monitorowania tematycznego;
- maksymalnie dwóch ekspertów Komisji;
- maksymalnie dwóch ekspertów z państw członkowskich;
- maksymalnie jednego eksperta UNHCR w charakterze obserwatora.

Orientacyjna wielkość zespołu wynosi od czterech do dziewięciu ekspertów. W razie potrzeby EUAA może dodatkowo w sposób proporcjonalny dostosować wielkość zespołu.

8.1.3 Powołanie zespołu ekspertów

Zgodnie z art. 47 ust. 5 lit. p) i q) rozporządzenia w sprawie EUAA dyrektor wykonawczy jest odpowiedzialny za powołanie zespołów ekspertów odpowiednio do celów mechanizmu monitorowania oraz zainicjowania monitorowania zgodnie z art. 15 ust. 2. Ponadto dyrektor wykonawczy określa, zgodnie z orientacyjną strukturą przedstawioną powyżej, zespół ekspertów dla każdego monitorowania, wskazując:

- liczbę pracowników EUAA;
- liczbę ekspertów z państw członkowskich, którzy mają zostać wyznaczeni;
- liczbę przedstawicieli Komisji;
- liczbę obserwatorów UNHCR.

Łączna liczba członków zespołu ekspertów zostanie potwierdzona w trakcie powoływania zespołu, a informacja o tym zostanie przekazana monitorowanemu państwu członkowskiemu.

Wycofanie się eksperta z państwa członkowskiego/odwołanie uczestnictwa

W miarę możliwości należy unikać odwoływania uczestnictwa, zwłaszcza po dokonaniu ustaleń dotyczących podróży. Odwołanie udziału eksperta może jednak nastąpić z uzasadnionych, poważnych i nieprzewidzianych przyczyn natury osobistej (takich jak nagła choroba). Informacje o odwołaniu będą przekazywane poprzez powiadomienie jednostki monitorującej EUAA w formie pisemnego oświadczenia”. W miarę możliwości należy unikać wycofania się eksperta z powodów związanych z pracą (np. nagłe zwiększenie obciążenia pracą, zakończenie ważnego projektu).

W przypadku gdy wycofanie się ekspertów z państw członkowskich nastąpi przed sfinalizowaniem harmonogramu kontroli na miejscu i organizacji podróży, EUAA może wystąpić o zastępstwo. Brak zastępstwa za eksperta z państwa członkowskiego nie ma wpływu na przeprowadzanie kontroli na miejscu.

Państwo członkowskie powinno zostać powiadomione o zmianie.

8.1.4 Utworzenie wykazu ekspertów do celów monitorowania

Do celów monitorowania utworzony zostanie wykaz ekspertów z państw członkowskich. Wykaz będzie stanowić rezerwę ekspertów z państw członkowskich i zostanie udostępniony do celów mechanizmu monitorowania. W tym względzie EUAA, w porozumieniu z siecią monitorowania (zob. [rozdział 13 Rola sieci monitorowania](#)), opracuje szablon formularza nominacji.

Każde państwo członkowskie może dobrowolnie nominować **maksymalnie pięciu ekspertów** do wykazu ekspertów do celów monitorowania zgodnie z ogólnymi kryteriami określonymi poniżej.

Jeżeli do monitorowania wymagana jest szczególna wiedza fachowa, której eksperci z państw członkowskich figurujący w wykazie nie posiadają, Agencja może opublikować dodatkowe zaproszenie dla ekspertów do przeprowadzenia konkretnego monitorowania.

Zaproszenie do zgłaszania kandydatur ekspertów jest udostępniane sieci monitorowania. Nominacje są ważne przez **dwa lata** i mogą być odnawiane. Państwo członkowskie w dowolnym momencie może wycofać nominację, jeżeli kryteria lub dostępność eksperta przestaną być aktualne.

Po nominacji ekspertów z państw członkowskich do zespołu, państwa członkowskie ułatwią im udział w monitorowaniu. Państwa członkowskie powinny również ułatwiać udział ekspertów nominowanych do wykazu ekspertów do celów monitorowania w niezbędnych szkoleniach EUAA na potrzeby mechanizmu monitorowania.

Dyrektor wykonawczy ustanawia wewnętrzne zasady, procedury i narzędzia wsparcia do zarządzania rejestrem monitorowania.

8.1.5 Ogólne kryteria nominowania ekspertów z państw członkowskich do wykazu ekspertów

Eksperci z państw członkowskich figurujący w wykazie monitorowania spełniają następujące kryteria:

1. **bogate, co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe** w dziedzinie WESA, w obszarach takich jak ogólna koordynacja, planowanie, wdrażanie, monitorowanie i składanie raportów z interwencji lub projektów dotyczących procedur azylowych lub systemów przyjmowania, przeprowadzanie ocen, zarządzanie procesami, zarządzanie ośrodkami recepcyjnymi, ocena podatności na zagrożenia, koordynacja z władzami krajowymi, zapewnianie jakości i identyfikacja dobrych praktyk;

2. dogłębna znajomość obowiązujących norm WESA (np. znajomość instrumentów WESA, praktycznych narzędzi EUAA itp.);
3. odpowiednia znajomość języka angielskiego jako języka roboczego Agencji;
4. zatrudnienie przez organ krajowy.

Oprócz powyższych kryteriów dyrektor wykonawczy może określić inne konkretne umiejętności dla ekspertów z państw członkowskich (np. umiejętności językowe, umiejętności redakcyjne itp.), jeżeli zostanie to uznane za szczególnie przydatne do określania udziału w procesie monitorowania.

Krajowi koordynatorzy monitorowania powinni upewnić się, że powyższe kryteria są spełnione podczas nominowania ekspertów do wykazu.

Państwa członkowskie dążą do wyznaczenia takiej samej liczby ekspertów w dziedzinie procedur azylowych i przyjmowania uchodźców.

8.1.6 Szkolenie, wybór i powołanie do zespołów ekspertów

Agencja dopilnuje, aby eksperci uczestniczący w zespołach ekspertów do celów monitorowania odbyli niezbędne szkolenia związane z ich udziałem w monitorowaniu organizowanych przez Agencję. Agencja, w razie potrzeby i przed wyznaczeniem lub po wyznaczeniu do konkretnego działania zapewni ekspertom szkolenie dotyczące mechanizmu monitorowania.

Dyrektor wykonawczy ustanawia zasady i procedury powoływania ekspertów spośród personelu Agencji, ekspertów z państw członkowskich, a także ekspertów Komisji i UNHCR, którzy mają uczestniczyć w zespole ekspertów na potrzeby konkretnego monitorowania. Należy zwrócić baczną uwagę na równowagę płci i sprawiedliwą reprezentację geograficzną, a także na zrównoważone wyznaczanie ekspertów z wszystkich państw członkowskich w ramach całego mechanizmu monitorowania. W miarę możliwości eksperci z państw członkowskich, które są monitorowane w danym roku lub będą monitorowane w pierwszej połowie następnego roku, mogą zostać wyłączeni z zespołu ekspertów w danym roku.

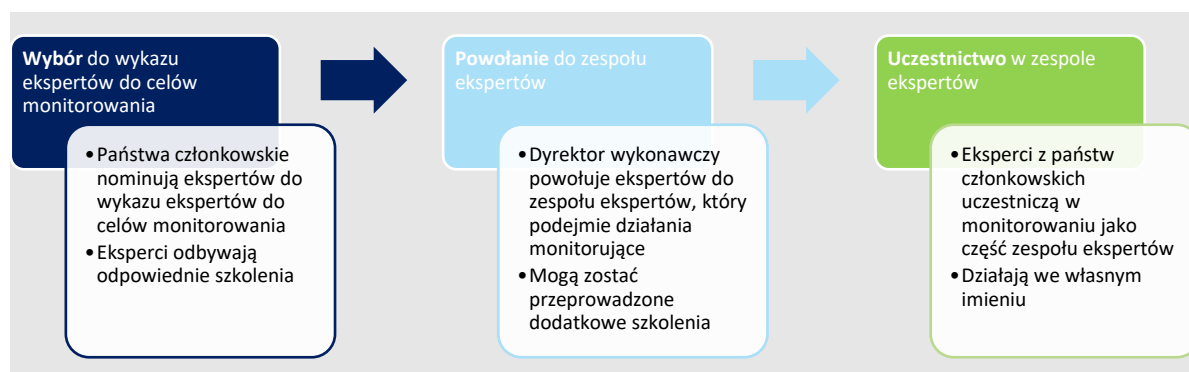
EUAA i Komisja zobowiązały się, że do uczestnictwa w monitorowaniu wyznaczą wysoce doświadczony personel. Przy wyznaczaniu pracowników na członków zespołu ekspertów należy zwrócić uwagę na ich odpowiednie doświadczenie zawodowe i wiedzę fachową.

Ekspersi z państw członkowskich nie mogą wchodzić w skład zespołu ekspertów prowadzących monitorowanie w kraju, w którym są zatrudnieni (w tym pracownicy przebywający na urlopie bezpłatnym, oddelegowani eksperci krajowi) lub kraju, którego są obywatelami, w przypadku podwójnego obywatelstwa lub byłego obywatelstwa.

Oprócz regularnych środków mających na celu zapobieganie konfliktom interesów i wzmocnienie **bezstronności** zespołu ekspertów, zanim członek zespołu ekspertów będzie mógł uczestniczyć w monitorowaniu danego państwa członkowskiego, musi przestrzegać „okresu karencji” wynoszącego co najmniej trzy lata po zatrudnieniu lub pracy (w tym jako partner wykonawczy lub wykonawca) w krajowej administracji poddawanej przeglądowi lub w dziedzinie azylu (np. dla organizacji pozarządowej lub jako prawnik bezpośrednio zaangażowany w procedurę krajową itp. To samo

ograniczenie będzie miało zastosowanie do ekspertów z państw członkowskich oddelegowanych przez EUAA w ramach zespołu wsparcia w dziedzinie azylu w odniesieniu do państwa członkowskiego, w którym są oddelegowani.

Rys 5. Schematyczne przedstawienie procedury udziału ekspertów z państw członkowskich w zespołach ekspertów

Źródło: EUAA

8.1.7 Wykonanie

Dyrektor wykonawczy określi kodeks postępowania dla zespołów ekspertów, w tym dla personelu pomocniczego (np. tłumaczy ustnych).

Dalsze szczegóły dotyczące wdrożenia metodologii w odniesieniu do zespołów ekspertów zostaną przyjęte w drodze jednej lub kilku decyzji dyrektora wykonawczego.

8.2 Praktyczne ustalenia dotyczące kontroli na miejscu

8.2.1 Ogólne zasady organizacji kontroli na miejscu

Monitorowanie odbywa się w ścisłej współpracy z państwem członkowskim, które ułatwia wszelkie kontrole na miejscu przeprowadzane na potrzeby mechanizmu monitorowania. W przypadku monitorowania *ad hoc*, jak przewidziano w art. 15 ust. 2, Agencja przeprowadza kontrole zapowiedziane z niewielkim wyprzedzeniem.

EUAA powiadamia dane państwa członkowskie z odpowiednim wyprzedzeniem o każdej takiej kontroli. Kontrole na miejscu są organizowane we współpracy z danym państwem członkowskim zgodnie z rocznym programem monitorowania (zob. [Rozdział 11 Program monitorowania: struktura i kryteria grupowania](#)). Agencja wykonuje wszelkie niezbędne działania przygotowawcze do zapewnienia sprawnej organizacji kontroli na miejscu. Zakres kontroli na miejscu określa się na podstawie informacji zgromadzonych w ramach przygotowań do działania w zakresie monitorowania.

Agencja przygotowuje **projekt programu kontroli na miejscu**, w którym wskazuje się m.in.:

- czas trwania, wstępny zakres i harmonogram kontroli na miejscu;
- organy krajowe, z którymi należy się konsultować podczas kontroli na miejscu w ramach procesu koordynacji prowadzonego przez państwo członkowskie;
- spotkania organizowane przez EUAA/zespół ekspertów z innymi zainteresowanymi stronami;
- wykaz miejsc, które należy odwiedzić, np. ośrodki recepcyjne¹⁵, ośrodki detencyjne wykorzystywane do celów art. 8 dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania, punkty graniczne, punkty rejestracji itp. oraz planowane działania. Po konsultacji z państwem członkowskim zespół ekspertów może podczas kontroli na miejscu zażądać odwiedzenia dodatkowych miejsc na podstawie informacji zebranych podczas kontroli na miejscu;
- w miarę możliwości, imiona i nazwiska członków zespołu ekspertów.

Z danym państwem członkowskim przeprowadzone zostaną konsultacje w sprawie projektu programu:

- co najmniej sześć tygodni przed planowaną kontrolą na miejscu;
- 72 godziny przed kontrolą na miejscu zapowiedzianą z niewielkim wyprzedzeniem.

Monitorowane państwo członkowskie pomaga zespołowi ekspertów w wykonywaniu jego zadań podczas kontroli na miejscu.

Kwestie bezpieczeństwa i ochrony muszą być zawsze brane pod uwagę podczas monitorowania, a środki ochronne muszą być zagwarantowane. Przyjmujące państwo członkowskie powinno poinformować zespół o wszystkich niezbędnych elementach odnoszących się do konkretnych kwestii bezpieczeństwa i ochrony, które mogą wystąpić podczas kontroli (np. wizyta w ośrodkach zamkniętych) oraz udzielić instrukcji dotyczących zasad, których należy przestrzegać, a także wszelkich wymaganych formalności lub możliwych ograniczeń. EUAA zachowuje odpowiedzialność za bezpieczeństwo zespołów ekspertów.

W przypadku nagłych i bezprecedensowych okoliczności (np. zdarzenia nadzwyczajne, klęski żywiołowe itp.) program kontroli na miejscu może zostać dostosowany w danych lokalizacjach w porozumieniu z państwem członkowskim.

Tłumaczenia ustne

Językiem roboczym zespołu ekspertów jest angielski.

W przypadku spotkań lub dodatkowych miejsc, które należy odwiedzić, np. ośrodków recepcyjnych, centrów rejestracji itp., zespołowi ekspertów będą towarzyszyć tłumacze zapewnieni przez Agencję, tak aby odpowiednie działania (np. rozmowy itp.) mogły zostać zrealizowane. W razie potrzeby EUAA zapewni tłumaczenie ustne.

¹⁵ Jeżeli EUAA nie posiada pełnego wykazu lokalizacji/obiektów danego państwa członkowskiego, procedura zostanie ustanowiona dwustronnie z danym państwem członkowskim w momencie rozpoczęcia procesu gromadzenia informacji w celu zidentyfikowania odpowiednich lokalizacji/obiektów (zob. harmonogram 6.1). Jeżeli państwo członkowskie stwierdzi, że wykaz może zawierać niemożliwą do zarządzania liczbę lokalizacji/obiektów, EUAA w porozumieniu z państwem członkowskim przedstawi kryteria filtrowania lokalizacji.

Organizacja podróży

Agencja koordynuje niezbędne ustalenia dotyczące podróży, również w przypadku podróży w obrębie danego państwa członkowskiego (np. podróże między obiektami znajdującymi się w różnych regionach/prowincjach itp.) oraz zakwaterowanie w danym państwie członkowskim. Zwrot kosztów podróży i zakwaterowania zostanie zorganizowany zgodnie z „Zasadami dotyczącymi ekspertów” (zob. odpowiedni rezultat).

Sale konferencyjne

Monitorowane państwo członkowskie powinno zapewnić sale konferencyjne do organizacji spotkań z władzami krajowymi lub poinformować na etapie przygotowawczym, jeżeli sale nie są dostępne. W takim wypadku EUAA będzie szukać innych rozwiązań.

W przypadku spotkań z innymi zainteresowanymi stronami Agencja poniesie odpowiednie koszty związane z salami konferencyjnymi.

9 Szczegółowe ramy planowania ewentualnościowego

Ocena zdolności państw członkowskich i ich gotowości do zarządzania sytuacjami nieproporcjonalnej presji jest głównym celem mandatu EUAA w zakresie monitorowania.

Procedury azylowe i systemy przyjmowania są stale narażone na wahania napływu osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Nie tylko zwiększone napływy, ale także tendencje spadkowe mogą stanowić poważne wyzwania dla administracji ds. azylu i przyjmowania. W związku z tym administracje ds. azylu i przyjmowania muszą być w stanie szybko zwiększyć i zmniejszyć zasoby i zdolności. W szczególności w trakcie procesu ograniczania dostępności organy administracji muszą zarządzać utrzymaniem poziomu wiedzy na temat wysoce złożonych procedur i dysponować mechanizmami umożliwiającymi szybkie zwiększenie zasobów i zdolności w przypadku ponownego zwiększonego napływu ludności.

Ponadto gotowość i planowanie ewentualnościowe muszą opierać się na sprawnej organizacji codziennych procesów, które reagują na zmiany i są skalowalne. Skalowalność oznacza, że proces nie ulega łatwemu zablokowaniu w przypadku jego rozbudowy, na przykład z powodu braku miejsca i zasobów lub ograniczonego czasu otwarcia lub kontaktu.

Z tych powodów zdolność i gotowość państw członkowskich do zarządzania sytuacjami dodatkowej presji migracyjnej w procedurach azylowych i systemach przyjmowania nie zależy tylko od posiadania dobrych planów ewentualnościowych, ale także od codziennej organizacji procesów w administracji.

Monitorowanie przez EUAA zdolności i gotowości państw członkowskich będzie zatem opierać się na dwóch filarach; po pierwsze, na zdolności, skuteczności i szybkości reagowania w bieżących codziennych procesach, a po drugie, na istnieniu i funkcjonowaniu planów ewentualnościowych umożliwiających szybką i skuteczną reakcję na różne scenariusze nieproporcjonalnej presji.

Monitorowanie przez EUAA zdolności i gotowości państw członkowskich do zarządzania sytuacjami nieproporcjonalnej presji będzie miało na celu zapewnienie spójności z metodami i wytycznymi dotyczącymi wdrażania opracowanymi w ramach planu gotowości do reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego.

Skuteczność i zdolność reagowania systemów azylowych i systemów przyjmowania

Monitorowanie zdolności, skuteczności i szybkości reagowania procesów będzie koncentrować się, zgodnie z kryteriami celu OVR1, OVR2, OVR3, REC6, REC7 i DUB5, na następujących czterech elementach.

1. Dostępność i możliwości podstawowych **zasobów ludzkich w procedurach azylowych**, a mianowicie: funkcjonariuszy zajmujących się rejestracją (składanie i rejestracja wniosków), urzędników prowadzących postępowania (prowadzący przesłuchania i wydający decyzje), urzędników ds. systemu dublińskiego, tłumaczy ustnych i pisemnych oraz personelu pomocniczego niezbędnego do zorganizowania przesłuchania, powiadomienia o decyzji i wydania odpowiedniej dokumentacji.

2. Dostępność i pojemność **miejsz przyjmowania oraz moce przerobowe podstawowych zasobów ludzkich**, a mianowicie specjalistów ds. przyjmowania, w tym personelu odpowiedzialnego za identyfikację szczególnych potrzeb w zakresie przyjmowania, oraz tłumaczy ustnych i pisemnych.
3. Skuteczność istniejących procesów, w tym:
 - skuteczność procesu poczynsz od rejestracji, poprzez składanie wniosków o ochronę międzynarodową, aż po złożenie, jeżeli to rozróżnienie ma zastosowanie, sam proces rejestracji i składania oraz, w stosownych przypadkach, skierowanie do procedury w ramach systemu dublińskiego;
 - skuteczność procesu przeniesienia od rejestracji wniosku aż po przyjęcie do systemu recepcyjnego (w stosownych przypadkach);
 - skuteczność mechanizmu identyfikacji, oceny i reagowania w przypadku wnioskodawców mających specjalne potrzeby w zakresie przyjmowania i procedur, w tym dzieci bez opieki;
 - skuteczność procesu ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego i skuteczne wdrażanie transferów dublińskich;
 - skuteczność procesu planowania i przeprowadzania przesłuchania;
 - skuteczność procesu decyzyjnego i zarządzania procesami podejmowania decyzji, w tym procedurami odwoławczymi;
 - skuteczności procesu przydzielania miejsc przyjęcia (wjazd i wyjazd).
4. Wewnętrzny nadzór nad ewentualnymi kwestiami nieskutecznymi i wąskimi gardłami, zwłaszcza zaległościami:
 - w procedurach azylowych związanych z kluczowymi etapami procedury, takimi jak liczba spraw oczekujących na przesłuchanie lub liczba spraw przesłuchanych, ale oczekujących na decyzję, wraz z uzasadnieniem;
 - w systemach przyjmowania związanych z kluczowymi etapami procesu, takimi jak przydział materialnych zasobów recepcyjnych lub proces odpływu z ośrodków recepcyjnych.

Planowanie ewentualnościowe

Zgodnie z obiektywnymi kryteriami monitorowanie EUAA skupi się na czterech elementach związanych z planowaniem ewentualnościowym w państwach członkowskich.

1. Istnienie **planów ewentualnościowych** związanych z procedurami azylowymi i systemami przyjmowania, zwłaszcza ich status, podstawowe elementy, ich elastyczność i skuteczność, ich korelacja z innymi planami zarządzania kryzysowego oraz znajomość planów przez odpowiedni personel, w tym gotowość do ich stosowania. W tym względzie EUAA oceni mechanizmy i zdolność do szybkiego zwiększenia zasobów ludzkich i procesów w razie potrzeby, co może obejmować gotowość państwa członkowskiego do zwrócenia się o pomoc operacyjną i techniczną EUAA i jej wykorzystanie w ramach planowania ewentualnościowego.
 - Mechanizmy i plany mające na celu zwiększenie liczby niezbędnych zasobów ludzkich w razie potrzeby; zapewnienie odpowiedniego finansowania, szybkich ścieżek rekrutacji lub planów uruchomienia rezerw kadrowych, szybkich lub ukierunkowanych programów szkoleniowych bez uszczerbku dla potrzeby odpowiedniego szkolenia;
 - Mechanizmy szybkiego udzielania zamówień lub plany rozbudowy zasobów logistycznych niezbędnych do rozmieszczenia dodatkowego personelu oraz istnienie mechanizmów zwiększania skali lub szybkiego udzielania zamówień, a także plany szybkiego zwiększenia liczby dostępnych zdolności przyjmowania, z uwzględnieniem ewentualnych wyjątkowych

- okoliczności zapewniania materialnych warunków przyjmowania zgodnie z art. 18 ust. 9 dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania (wersja przekształcona) oraz zapasów dostaw.
2. Regularny **przegląd lub testowanie**, a w razie potrzeby dostosowanie i aktualizacja procesu planowania ewentualnościowego i planowania gotowości.
 3. Mechanizmy przeglądu lub nadzoru umożliwiające regularną ocenę, czy został osiągnięty poziom aktywacji odpowiadający aktywacji scenariusza planu ewentualnościowego.
 4. **Mechanizmy koordynacji** do zarządzania, aktywowania i kierowania wdrażaniem planów ewentualnościowych w oparciu o zidentyfikowane czynniki wyzwalające.

Jeżeli plany ewentualnościowe lub środki związane z azylem i przyjmowaniem odnoszą się do szerszego krajowego systemu zarządzania kryzysowego lub są w nim osadzone, monitorowanie będzie prowadzone bez uszczerbku dla krajowego systemu zarządzania kryzysowego.

Praktyczne kroki w zakresie monitorowania planowania ewentualnościowego.

Zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie EUAA „[p]aństwa członkowskie, na wniosek Agencji, dostarczają jej informacji na temat planowania ewentualnościowego dotyczącego środków, jakie należy podjąć w celu zaradzenia ewentualnej nieproporcjonalnej presji na ich systemy azylu lub przyjmowania.”

W związku z tym EUAA za pomocą standardowego kwestionariusza może zażądać informacji na temat zdolności i planów ewentualnościowych lub udostępnienia tych planów.

Podczas kontroli na miejscu zespoły ekspertów mogą:

- zapoznać się z istniejącymi na miejscu planami ewentualnościowymi, zgodnie z wszelkimi poziomami klasyfikacji mającymi zastosowanie do dokumentu;
- przeprowadzać rozmowy z najważniejszymi zainteresowanymi stronami planu ewentualnościowego oraz jednostkami odpowiedzialnymi za koordynację reagowania kryzysowego na szczeblu krajowym;
- opcjonalnie, w zależności od zgody państwa członkowskiego, przeprowadzić ćwiczenie symulacyjne w celu oceny funkcjonowania planu ewentualnościowego wraz z kluczowymi zainteresowanymi stronami na szczeblu krajowym. Kluczowym zainteresowanym stronom przedstawiany jest konkretny scenariusz. Zainteresowane strony proszone są o sformułowanie działań wykonywanych w ramach reagowania i konkretnych kroków, jakie należy podjąć w celu wdrożenia działań. Po zakończeniu ćwiczenia uczestnicy oceniają skuteczność swoich planów reagowania i określają ewentualne mocne i słabe strony, którymi należy się zająć.

10 Szczegółowe ramy monitorowania *ad hoc*

Podobnie jak w przypadku monitorowania krajowego i monitorowania tematycznego, ogólnym celem monitorowania *ad hoc* jest identyfikacja ewentualnych niedociągnięć w systemach azylowych i recepcyjnych państw członkowskich oraz wszelkich kwestii związanych ze zdolnością i gotowością do zarządzania sytuacjami nieproporcjonalnej presji, w celu zwiększenia skuteczności systemów.

W przypadku pojawienia się „poważnych obaw” wynikających z analizy informacji rozpoczęte zostaną doraźne działania monitorujące. Poważne obawy muszą opierać się na konkretnych i wiarygodnych informacjach, a potencjalny negatywny wpływ niedociągnięć lub kwestii zdolności i gotowości na funkcjonowanie systemu azylowego lub systemu przyjmowania danego państwa członkowskiego musi być znaczący. Pewne obawy wiążą się jednak z tym, że tych niedociągnięć lub problemów w zakresie zdolności i gotowości nie należy uważać za pewne przed podjęciem decyzji o rozpoczęciu monitorowania, ponieważ taki jest właśnie cel kontroli w ramach monitorowania *ad hoc*.

Po pierwsze, informacje, na których opierają się obawy, muszą być **konkretne i wiarygodne**. EUAA czerpie odpowiednie informacje z analizy sytuacji w zakresie azylu w Unii przeprowadzonej przez Agencję na podstawie art. 5 jej rozporządzenia¹⁶. Uwzględnione zostaną sprawozdania oficerów łącznikowych EUAA, którzy „regularnie przedstawiają dyrektorowi wykonawczemu sprawozdania dotyczące sytuacji w zakresie azylu w danym państwie członkowskim oraz jego zdolności do skutecznego zarządzania swoim systemem azylowym i systemem przyjmowania” (art. 7 ust. 4 lit. f)). „Jeżeli w sprawozdaniach [...] wyrażono zastrzeżenia w związku z co najmniej jednym aspektem istotnym dla danego państwa członkowskiego, dyrektor wykonawczy niezwłocznie informuje o tym to państwo członkowskie. Sprawozdania te uwzględnia się na potrzeby mechanizmu monitorowania, o którym mowa w art. 14, i przekazuje danemu państwu członkowskiemu.” (art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EUAA). Wszelkie informacje, które mogą budzić poważne obawy, będą oceniane pod kątem ich obiektywności i, w miarę możliwości, poddane kontroli krzyżowej z innymi źródłami informacji w celu zapewnienia ich dokładności i przydatności zgodnie z ramami gromadzenia i analizy informacji (zob. [rozdział 5 Ramy gromadzenia i analizy informacji](#)).

Po drugie, możliwy wpływ niedociągnięcia lub jakichkolwiek kwestii związanych ze zdolnością i gotowością powinien być znaczący w takim stopniu, aby mógł mieć istotne konsekwencje dla funkcjonowania całego systemu azylowego i systemu przyjmowania państwa członkowskiego

EUAA weźmie pod uwagę wszelkie dostępne informacje na temat działań już podjętych przez państwo członkowskie w celu naprawy sytuacji.

¹⁶ Art. 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA: „Agencja gromadzi i analizuje informacje na temat sytuacji azylowej w Unii i w państwach trzecich w zakresie, w jakim sytuacja ta może mieć wpływ na Unię – w tym aktualne informacje o podstawowych przyczynach migracji, o przepływach migracyjnych i uchodźczych, o obecności małoletnich bez opieki, o ogólnej zdolności przyjmowania i o potrzebach w zakresie przesiedleń w państwach trzecich oraz o możliwych przypadkach przybycia dużej liczby obywateli państw trzecich, co może wywrzeć nieproporcjonalną presję na systemy azylowe i systemy przyjmowania państw członkowskich – aby zapewnić państwom członkowskim terminowe i wiarygodne informacje oraz rozpoznać możliwe zagrożenia dla systemów azylowych i systemów przyjmowania państw członkowskich. W celu określonym w akapicie pierwszym niniejszego ustępu Agencja ściśle współpracuje z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a w stosownych przypadkach uwzględnia analizę ryzyka przeprowadzoną przez tę Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej na podstawie art. 29 rozporządzenia (UE) 2019/1896, aby zapewnić jak najwyższy poziom spójności i zbieżności informacji dostarczanych przez Agencję i Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej.”

Działania mające na celu zainicjowanie monitorowania *ad hoc*

W przypadku poważnych obaw, które wymagają rozpoczęcia monitorowania *ad hoc*, EUAA konsultuje się z Komisją. Zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia EUAA, Komisja może również zażądać, aby monitorowanie *ad hoc*, zainicjowała Agencja.

Za inicjowanie monitorowania *ad hoc* odpowiedzialny jest dyrektor wykonawczy EUAA. O rozpoczęciu monitorowania *ad hoc* w związku z poważnymi obawami państwo członkowskie zostanie poinformowane jak najszybciej. Informacje te będą obejmować fakt, że monitorowanie jest inicjowane przez EUAA lub na wniosek Komisji, powody rozpoczęcia monitorowania oraz aspekty WESA, które będą przedmiotem monitorowania *ad hoc*, co określi zakres tego działania. Powiadomienia będą kierowane do krajowego koordynatora monitorowania, oraz do wiadomości odpowiedniego członka zarządu EUAA i jego zastępców.

EUAA może przeprowadzać kontrole zapowiedziane z niewielkim wyprzedzeniem w celu wsparcia monitorowania *ad hoc*. Państwo członkowskie zostanie poinformowane o planowanej kontroli w ramach monitorowania na 72 godziny przed jej rozpoczęciem. Przed kontrolą zaplanowane zostanie również spotkanie z krajowym koordynatorem monitorowania i odpowiedzialnymi władzami.

W celu usprawnienia monitorowania *ad hoc*, EUAA może przesłać listę szczegółowych pytań do danego państwa członkowskiego. Terminy na udzielenie odpowiedzi na pytania będą wystarczająco długie, aby państwo członkowskie mogło w odpowiedni sposób wykonać to zadanie.

Państwa członkowskie będą miały możliwość dostarczenia dodatkowych informacji na temat wszelkich nierozstrzygniętych kwestii po kontroli na miejscu w uzgodnionym terminie.

Szczególne ustalenia praktyczne mające zastosowanie do monitorowania *ad hoc*

W celu monitorowania *ad hoc* Agencja przeprowadza kontrole zapowiedziane z niewielkim wyprzedzeniem. Monitorowanie *ad hoc* nie jest częścią programów wieloletnich ani rocznych i jest prowadzone oprócz tych działań.

Jak opisano powyżej, dyrektor wykonawczy powiadamia o tym dane państwo członkowskie i nie później niż z 72-godzinnym wyprzedzeniem. Upřednie powiadomienie należy przesłać w formie pisemnej (**za pośrednictwem poczty elektronicznej**) do krajowego koordynatora **monitorowania i zastępcy** oraz do odpowiedniego **członka zarządu i zastępcy**, po czym Agencja powinna niezwłocznie zareagować w celu upewnienia się, że informacja została otrzymana.

Biorąc pod uwagę pilny charakter kontroli, Agencja samodzielnie ustala szczegółowy jej plan. Po powiadomieniu państwa członkowskiego Agencja skonsultuje harmonogram i szczegółowy program z danym państwem członkowskim i uwzględni wszelkie uwagi zgłoszone przez państwo członkowskie w tym zakresie.

W związku z tym kwestie logistyczne organizuje Agencja, która podejmuje się koordynacji wszystkich niezbędnych ustaleń i powinna zapewnić dostępność wykwalifikowanych tłumaczy ustnych do wsparcia zespołu ekspertów.

Ogólnie rzecz biorąc, przygotowanie i przeprowadzenie kontroli zapowiedzianej z niewielkim wyprzedzeniem różni się od regularnych kontroli na miejscu, ponieważ

- etap inicjacji może być bardzo krótki;
- szczegółowe zadania zespołu ekspertów i informacje ogólne są dostępne dla zespołu ekspertów z krótkim wyprzedzeniem (spotkania przygotowawcze), oraz
- sposób gromadzenia informacji jest korygowany. W związku z tym kwestionariusz dotyczący monitorowania można przekazać danemu państwu członkowskiemu w krótszym terminie lub pominąć ten etap. Niemniej jednak po kontroli państwo członkowskie może w razie konieczności przekazać informacje uzupełniające lub udzielić odpowiedzi.

Kontrola na miejscu zapowiedziana z niewielkim wyprzedzeniem wymaga dużej elastyczności i zdolności adaptacyjnych ze strony zespołu ekspertów i danego państwa członkowskiego. Zespół ekspertów należy ustanowić zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi ekspertów, jednak szczegóły dotyczące kontroli zostaną udostępnione dopiero po powiadomieniu o tym danego państwa członkowskiego.

11 Program monitorowania: struktura i kryteria grupowania

Zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EUAA „[z]arząd na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego i w konsultacji z Komisją przyjmuje program do celów mechanizmu monitorowania, o którym mowa w art. 14 (zwany dalej „programem monitorowania”).

W celu zapewnienia przejrzystości i przewidywalności mechanizm monitorowania operacyjnego i technicznego stosowania WESA opiera się na **pięcioletnim cyklu monitorowania** (zwanym dalej „cyklem monitorowania”) określonym w wieloletnim programie monitorowania uzupełnionym rocznym programem monitorowania dla każdego z pięciu lat kalendarzowych.

Wieloletni program monitorowania określa:

- wstępny harmonogram, według którego państwa członkowskie, będą monitorowane zgodnie z art. 15 ust. 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie EUAA (monitorowanie państw) w każdym z pięciu lat cyklu monitorowania. Każde państwo członkowskie podlega ocenie co najmniej raz na pięć lat. Dokładna kolejność i harmonogram działań w zakresie monitorowania państw w danym roku zostaną określone w rocznym programie monitorowania;
- wstępna liczba tematycznych działań monitorujących dotyczących wdrażania tematycznych lub szczegółowych aspektów WESA we wszystkich państwach członkowskich, zgodnie z rozporządzeniem i w zakresie, w jakim można je przewidzieć. Dokładna liczba i tematy działań w ramach monitorowania tematycznego zostaną określone w rocznym programie monitorowania.

Roczny program monitorowania powinien z kolei potwierdzać:

- które państwa członkowskie będą podlegać monitorowaniu krajowemu w następnym roku, wraz z kolejnością i wstępnym harmonogramem odpowiednich kontroli na miejscu we współpracy z państwami członkowskimi, oraz
- dokładną liczbę i tematy tematycznych działań w zakresie monitorowania wraz ze wstępnym harmonogramem.

Roczny program monitorowania zostanie przyjęty przez zarząd EUAA do dnia 30 czerwca poprzedniego roku.

W przypadku wystąpienia *siły wyższej*¹⁷, korekty programu dokonywane są w porozumieniu z danymi państwami członkowskimi bez konieczności ponownego przyjmowania zaktualizowanego programu przez zarząd. Agencja informuje o tym fakcie zarząd.

¹⁷ „Siła wyższa” odnosi się do okoliczności pozostających poza kontrolą Agencji i państw członkowskich zgodnie z prawem UE i orzecznictwem TSUE. W sprawie *Busseni* Trybunał zdefiniował *siłę wyższą* jako obejmującą „nadzwyczajne okoliczności, które uniemożliwiają przeprowadzenie danego działania. Nawet jeśli nie zakłada absolutnej niemożliwości, wymaga jednak nadzwyczajnych trudności, niezależnych od woli danej osoby i najwyraźniej nieuniknionych, nawet przy zachowaniu należytej staranności”. Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 9 lutego 1984 r. *Acciaierie e Ferriere Busseni SpA przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*. Sprawa 284/82. Zbiór Orzeczeń Trybunału Europejskiego 1984 -00557, identyfikator ECLI: ECLI:EU:C:1984:47.

11.1 Monitorowanie krajowe: grupowanie państw członkowskich

Aby określić porządek, w jakim państwa członkowskie mają być monitorowane do celów monitorowania krajowego, stosowana będzie kolejność, w jakiej państwa członkowskie sprawują prezydencję w Radzie UE, ustanowiona [decyzją Rady 2016/1316 z dnia 26 lipca 2016 r.](#)

W tym względzie tymczasowy pięcioletni cykl monitorowania kraju jest określony w następujący sposób:

Rys6. Schematyczne przedstawienie grupowania państw członkowskich do celów monitorowania państw

Rok 1	Rok 2	Rok 3	Rok 4	Rok 5
Holandia	Austria	Portugalia	Hiszpania	Litwa
Słowacja	Rumunia	Słowenia	Belgia	Grecja
Malta	Finlandia	Francja	Węgry	Włochy
Estonia	Chorwacja	Republika Czeska	Polska	Łotwa
Bułgaria	Niemcy	Szwecja	Cypr	Luksemburg
			Irlandia	

Źródło: EUAA

Powyższy harmonogram określa kolejność i ramy czasowe monitorowania w poszczególnych krajach. Drobne zmiany mogą wystąpić w zależności od tego, w którym państwie członkowskim zostanie przeprowadzone pilotażowe monitorowanie, potrzeb usługi i rzeczywistego tempa wdrażania.

Dokładna kolejność i harmonogram kontroli na miejscu w ramach monitorowania krajowego w danym roku zostaną określone w rocznym programie monitorowania.

EUAA będzie starać się unikać planowania monitorowania krajowego w czasie, gdy dane państwo członkowskie będzie sprawować sześciomiesięczną prezydencję w Radzie UE. W miarę możliwości i przy pełnym poszanowaniu zasady 5-letniego cyklu, EUAA weźmie również pod uwagę udział państwa członkowskiego w „trzech prezydencjach” Rady UE podczas planowania kontroli na miejscu.

11.2 Monitorowanie tematyczne: roczny program monitorowania tematycznego

Na potrzeby mechanizmu monitorowania monitorowanie tematyczne umożliwia monitorowanie tematycznych lub szczegółowych aspektów WESA w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich.

Organizacja monitorowania tematycznego jest określona w rocznym programie monitorowania do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok, którego program dotyczy, i określa się w nim główny przedmiot monitorowania tematycznego lub działań w tym zakresie.

Monitorowanie tematyczne jest inicjowane na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego i w porozumieniu z Komisją. Wniosek ten zostanie przedstawiony z uwzględnieniem dostępnych zasobów, a także wstępnie określonych potrzeb w zakresie takiego monitorowania w państwach członkowskich. Sieć monitorowania może zwrócić uwagę Agencji na temat o szczególnym znaczeniu dla monitorowania tematycznego.

Aby uniknąć powielania, monitorowanie tematyczne będzie w miarę możliwości zintegrowane z monitorowaniem krajowym w odniesieniu do państw członkowskich, które będą monitorowane w danym roku.

11.3 Monitorowanie *ad hoc*

Monitorowanie *ad hoc* nie podlega programowaniu ani nie jest uzależnione od innych działań monitorujących (monitorowania tematycznego lub krajowego) organizowanych w tym samym okresie.

12 Ochrona danych osobowych do celów mechanizmu monitorowania

Zgodnie z art. 30 rozporządzenia w sprawie EUAA wszelkie przetwarzanie danych osobowych przez Agencję odbywa się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1725. To ostatnie ma zastosowanie również w kontekście mechanizmu monitorowania. Obowiązki dotyczące zgodności z obowiązkami w zakresie ochrony danych na każdym etapie procesu monitorowania, w którym przetwarzane będą dane osobowe, zostaną w razie potrzeby szczegółowo określone z państwami członkowskimi w kontekście sieci monitorowania.

13 Rola sieci monitorowania

Mechanizm monitorowania wdrażany jest w porozumieniu z państwami członkowskimi.

Sieć monitorowania EUAA (MoNet) jest siecią krajowych koordynatorów monitorowania i ich przedstawicieli. MoNet to forum, którego celem jest wspieranie wdrażania mechanizmu monitorowania, regularna wymiana informacji zwrotnych i wyciąganie wniosków z wdrażania mechanizmu monitorowania. Z siecią MoNet będą również prowadzone konsultacje w zakresie przeglądu technicznych aspektów wdrażania metodologii w celu usprawnienia procesów monitorowania i ułatwienia ich jednolitego stosowania.

W skład sieci wchodzi:

- personel EUAA;
- główny krajowy koordynator monitorowania w odpowiednich państwach członkowskich związanych rozporządzeniem w sprawie EUAA oraz zastępca;
- Komisja;
- UNHCR jako obserwator.

Dalsze szczegółowe informacje na temat pracy, funkcjonowania i roli znajdują się w zakresie zadań opracowanym przez EUAA.

14 Przegląd metodologii monitorowania

Wspólna metodologia przedstawiona w niniejszym dokumencie podlega poprawie i dostosowaniu do zmian w ramach prawnych w przyszłości. Wszelkie poprawki lub zmiany w metodologii są ustalane przez zarząd EUAA na podstawie wniosku dyrektora wykonawczego i w porozumieniu z Komisją.

Przewiduje się okresowy, oparty na cyklu przegląd w celu wprowadzenia odpowiednich zmian przed rozpoczęciem nowego cyklu monitorowania.